

Izdaja odbor za informiranje in kulturno dejavnost
Železarnе Ravne

Ureja uredniški odbor
Jože Delalut, Alojz Janežič,
Marjan Kolar, Frančiška
Korošec, Ivanka Prisljan,
Jože Sater

Odgovorni urednik:
Marjan Kolar
Telefon 86 031, int. 304

Tiska CGP Mariborski tisk
Maribor

Glasilo je po 7. točki prvega odstavka 36. člena zakona o obdavljenju proizvodov in storitev v prometu (Ur. list SFRJ, št. 33/72) in mnenju sekretariata za informacije SRS, št. 421-1/72 prosto plačila prometnega davka

Janez Žnidar

Zasnove gospodarskega načrta za leto 1975

Delavski svet železarnе je na zasedanju 25. t. m. sprejel smernice za izdelavo gospodarskega načrta za leto 1975. S smernicami so določeni glavni cilji, ki jih želimo v Železarni Ravne doseči v naslednjem letu in jih morajo strokovne službe in samoupravljalci v TOZD upoštevati pri pripravi in sprejemanju načrtov TOZD. S smernicami pa so dana tudi izhodišča za oblikovanje poslovne politike, s katero bomo usmerili vse zaposlene k izvrševanju načrta in s tem k doseganju z načrtom postavljenih ciljev.

Z gospodarskim načrtom predvidevamo, da bomo naslednje leto zvišali osebne dohodke za toliko, kolikor bomo povečali produktivnost in kolikor se bodo v poprečju povečali življenjski stroški.

Bruto akumulacijo bomo načrtovali v taki višini, da bomo poravnali prispele obveznosti, nadaljevali proizvodne investicije in investicije v družbeni standard ter krili dogovorjene skupne investicije in skupno porabo.

Zaradi velike odvisnosti proizvodnje od uvoza surovin (staro železo, ferolegure, elektrode) bo načrt za leto 1975 upošteval možnost nabave surovin in rast cen ter temu ustrezno predvidel asortiment izdelkov ter usmerjenost prodaje.

Proizvodnja jekla bo po količini skoraj enaka letošnji, več pa bomo proizvedli kvalitetnejših vrst jekla in tistih izdelkov, ki jih z našimi kapacitetami lahko rentabilno proizvajamo. Bolj se bo povečala prodaja obdelanih jekel in gotovih izdelkov, kar bodo omogočile novo zgrajene kapacitete.

Ze letos začeto akcijo za preusmeritev izvoza od polizdelkov na končne izdelke bomo nadaljevali tudi v naslednjem letu.

V skupnem izvozu so bili letos udeleženi gotovi izdelki z 12 %, za drugo leto pa načrtujemo porast na 50 %. Tak prehod ne bo lahek in bo zahteval prizadevanje vseh zaposlenih.

Gospodarska gibanja doma in v svetu so še vedno neugodna. Kažejo se zlasti v naglem naraščanju cen surovin, materiala in energije in kot posledica tega v povečani stopnji inflacije z vsemi neugodnimi posledicami na gospodarjenje podjetij in življenjski standard zaposlenih. Višje cene surovin in energije so danost, ki jo moramo upoštevati, računati pa je še na nadalj-

njo rast cen. V takem položaju je nujno, da je ukrepanje in delovanje vseh naravnano v akcije, s katerimi bomo v letu 1975 kljub visokemu porastu stroškov dosegli zaželene rezultate, in to ne samo z reguliranjem cen, temveč predvsem z boljšim delom. To pa z drugimi besedami pomeni, da moramo že pri sestavi načrta upoštevati izboljšanje normativov porabe materiala, energije, povečanje produktivnosti, izboljšanje organizacije dela, pogojev dela, kvalitete dela, tehnološke in delovne discipline itd. Torej izboljšanje tistega, kar bo omogočilo ob višjih stroških surovin, energije, materiala in sedanjih cenah izdelkov še doseganje primernih osebnih dohodkov in načrtovane akumulacije. Tako sestavljen načrt mora postati obveznost za vse. Vsako odstopanje od sprejetih postavk načrta bo pomenilo, da se bo porušila bilanca in da ne bodo doseženi končni cilji, ki si jih z njim postavljamo. To pa bi pomenilo tudi, da bomo morali na novo raz-

Listje odpada

IZ VSEBINE

Dve strani gospodarstva — proizvodnja slovenskih železarn v septembru — Poslovanje TRO v 3. četrtletju — Delavska kontrola v TOZD I — Ob tednu boja proti tuberkulozi — Novosti v zakonu o cestnem prometu — Nove knjige v strokovni knjižnici — Kulturna kronika — S knjižne police — Športne vesti — Stefan Mozgan — Gibanje zaposlenih — Priloga: Mladi fužinar

misлити o možnostih naložb v nove investicije in stanovanjsko ter drugo izgradnjo. Zato moramo storiti vsi vse, da zastavljene načrte uresničimo. To pa ni vedno enostavno. Večkrat se pri posameznih odločitvah niti ne zavedamo, da bodo te imele ob koncu poslovnega procesa neugodne posledice na rezultat poslovanja.

Zato, da bi olajšali vsakodnevne poslovne odločitve, bodo samoupravni organi sprejeli pravila, ki jih bodo morali posamezniki in službe upoštevati. Taka pravila se imenujejo poslovna politika.

Tudi zaostrenih normativov porabe časa, materiala, izboljšanja kakovosti itd. ne bomo mogli doseči samo s tem, da bomo napisali in potrdili načrt. Vodstva obratov in služb bodo morala tako kot prejšnja leta izdelati akcijske programe, s katerimi bodo predvidene konkretne akcije, potreb-

ne za izpolnjevanje načrtov. K načrtovanju akcije je treba prirediti vse zaposlene in upoštevati vse koristne ideje in rešitve.

Finančno računovodska in planska služba bosta tako kot doslej sproti ugotavljali doseganje načrtov in odstopanja od zastavljenih ciljev ter z rezultati sproti seznanjali vse samoupravne in druge organe ter člane kolektiva prek samoupravnih delovnih skupin.

Načrt za naslednje leto mora biti naš skupni dogovor in skupna obveznost in brez skupnega dogovora ga ne smemo kršiti ali spreminjati. Le tako bomo tudi od drugih celic družbe lahko zahtevali, da se enako obnašajo. Z izpolnitvijo načrta bomo omogočili hitrejšo rast družbenega proizvoda, stabilizacijo gospodarstva in izpolnitev naloge, ki jih je pred nas vse postavila družba.

Edo Pogorevc

Dve strani gospodarstva

Lahko bi tudi zapisal: svetla in temna stran gospodarstva. Oboje izhaja iz ocene letošnjih gospodarskih gibanj. Poglejmo si nekaj spodbudnih rezultatov, doseženih v sedmih mesecih letošnjega leta v Sloveniji. Industrijska proizvodnja je za 11,2% večja proti istem obdobju lanskega leta in je tudi večja, kot je dosežena v Jugoslaviji. Kmetijska proizvodnja se bo po nekaterih ocenah v letu 1974 dvignila za 4%, tudi rast zaposlenosti se giblje na visoki ravni od 4,4 do 5,7%, odvisno od dejavnosti.

Prav tako je produktivnost dela za 6,6% višja kot v istem obdobju lani, povečale so se zaloge gotovih izdelkov. Zunanjetrgovinska menjava Slovenije se odvija na zelo visoki ravni. Precej so se povečale investicije tako v gospodarstvo, kakor tudi osebni dohodki zaposlenih in še bi lahko našteval nekatere kazalce gospodarske rasti, ki so prav gotovo dobri in dajejo sliko izredne dinamike, polne rasti in zagnanosti. Žal pa je ta prva, svetla stran gospodarske aktivnosti zasenčena z negativnimi tendencami. Na prvem mestu je vsekakov inflacija. Cene se nekontrolirano povečujejo, nelikvidnost že dokaj močno pritiska OZD v plačilno nesposobnost in slabi njihovo učinkovitost. Devizni primanjkljaj se je povečal, deficit zunanjetrgovinske menjave se je povečal v zadnjih treh letih približno za štirikrat. Načinja se globalno ravnotežje med proizvodnjo in potrošnjo. Splošna in skupna poraba je nad realnimi možnostmi itd. Torej, dovolj velika je temna stran in zadosti resno opozorilo, da se pričenjamo drugače obnašati.

Delegati v vseh zborih skupščine SRS so že razpravljali o gospodarskih gibanjih v sedmih mesecih, o tem je razpravljal tudi upravni odbor gospodarske zbornice Slovenije, vsi z namenom, da se dogovorijo za nadaljnje delo: pomembni so tudi sklepi 4. seje predsedstva C KZJK.

Koroška regija

Še za hipec pogledimo, kako stojimo v koroški regiji. V tem času razpolagamo le

s šestmesečno analizo gospodarskih gibanj. Komisija za družbenoekonomske odnose pri medobčinskem svetu ZKS za Koroško je 1. oktobra v Slovenj Gradcu obravnavala analizo gospodarjenja koroške regije. Ugotovitve so podobne kot za Slovenijo, le da zaostajamo za 3 indeksne točke v doseganju interne akumulacije, nekoliko se je poslabšala struktura celotnega dohodka, povečale so se pogodbene in zakonske obveznosti. Močno so se povečale terjatve od kupcev, sočasno pa tudi obveznosti do dobaviteljev in povečale so se zaloge gotovega blaga. Torej nič kaj prida se ne moremo pohvaliti.

Kako naprej?

Komisija meni, da ima koroška regija dovolj možnosti za ponovni gospodarski vzpon, posebno še v finalizaciji proizvodnje, v nadaljnjem medsebojnem povezovanju, planiranju in načrtovanju gospodarstva, v pravočasnem analiziranju podatkov v vsaki TOZD, OZD, SIS z namenom, da se sprejmejo in izvedejo ukrepi za izboljšanje gospodarskega stanja.

Odgovorni vodje v TOZD, OZD, SIS in IS občin so dolžni analizirati svoje lastno gospodarjenje, pripraviti predloge in seznaniti samoupravne organe, delegate, predvsem pa delavce o stanju, kakršno je. Verjetno bodo s skupnimi močmi lažje našli izhod.

Pri obravnavanju investicijskih programov se bomo morali podrediti globalnim interesom koroške regije in interesom širše družbe, sicer ne bomo dosegli izboljšanja na področju, kjer so ugotovljene neuskladenosti. Mnogo več prednosti bomo morali dati investicijskim programom, ki obravnavajo finalizacijo surovin, izvoz izdelkov in zaposlovanje ženske delovne sile. Predvsem pa bo potrebno več discipline pri investicijah nasploh. Nepokritih investicij ne smemo začeti, kar smo se že zdavnaj dogovorili, vendar gremo še vedno naprej po starem.

Za izboljšanje likvidnosti OZD je treba storiti vse potrebno za zmanjšanje terjatev od kupcev. Tudi pri tem bo treba se-

leksijsko obravnavati naročila in dajati prednost tistim naročnikom, ki svoje obveznosti dosledneje izpolnjujejo.

Prav tako moramo zmanjšati zaloge gotovega blaga in tudi nekoliko prevelike zaloge repromateriala. Še pomembneje pa je, da **preprečimo proizvodnjo nekurantnega blaga** in blaga, za katerega nimamo zagotovljenega trga.

Na področju splošne in skupne porabe se bomo morali sprijazniti in spraviti svoje potrebe v dogovorjene okvire ekonomske politike za letošnje leto, sicer bomo preveč oslabil gospodarstvo.

Pri delitvi osebnih dohodkov bodo morala prevladovati merila, ki zagotavljajo delitev OD po opravljenem delu in ki spodbujajo ustvarjalno sposobnost. **Prenehati je treba z uravnilovskim odnosom**, ki se je tako močno polastil nas samih.

Veliko lahko storimo za izboljšanje gospodarskega stanja z lastnimi močmi, vsi skupaj, vsak na svojem delovnem mestu. Prav gotovo pa so slabosti mnogo globlje, zato bo potrebno sprejeti nekaj sistemskih rešitev, ki bodo dolgoročno učinkovale na izboljšanje gospodarstva. Delegati bodo pri tem imeli pomembno nalogo, saj bodo take rešitve slonele na samoupravnem dogovarjanju, sporazumevanju in načrtovanju. Če bodo vse sprejete rešitve izražale interes delavcev, potem sem prepričan, da tudi rezultati ne bodo izostali.

USTANOVNA KONFERENCA SINDIKATA KOVINARJEV

2. oktobra so na Ravnah ustanovili sindikat kovinarjev v občini Ravne. Njegov namen je, da bo v bodoče lahko bolj dosledno reševal problematiko delovnega človeka v kovinsko metalurški stroki. Delegati konference kovinarjev so sprejeli program dela, ki bo usmerjeval njihovo dejavnost. Za predsednika je bil izvoljen tov. Franc Pudgar, za podpredsednika tov. Milan Pečovnik in za sekretarja Ivan Pungartnik.

V razpravi so se delegati dotaknili najbolj perečih problemov v Mežiški dolini. Kritizirali so našo trgovsko mrežo, ki je v velikem zaostanku za drugimi kraji koroške regije. Prav tu bo moral sindikat zastaviti svoj vpliv, da se bodo stvari v doglednem času izboljšale. Dotaknili so se tudi problema naših cest po dolini. Da so zelo slabe, vemo vsi. Tudi to bo treba urediti. Delegati iz Črne so izrazili ogorčenje, da je ta kraj na koncu Mežiške doline že vsa leta bolj zapostavljen. Črna nima uredjenih zdravstvenih razmer, njihov otroški vrtec je še iz časov okupacije itn.

Dela za sindikat je dosti, potrebno bo le od besed res preiti na delo in s tem pomagati našemu delovnemu človeku. Pri tem pa morajo delegatom občinske konference sindikata pomagati vsi občani.

Franc Rotar

Politika je umetnost bogu tako služiti, da hudič ni jezen.

Napoleon

Ljudski govornik — zgovornež, ki je zmeraj pripravljen žrtvovati življenja svojih poslušalcev za domovino.

Milan Marolt

Proizvodnja slovenskih železarn v septembru 1974

Vedno je prijetno, kadar pri obveščanju o proizvodnih dosežkih za pretekli mesec lahko zapišemo, da smo delali dobro, še posebno pa, če je bil dosežen izjemno dober uspeh. Septembra proizvedena količina surovega železa je dosedaj največja v Slovenskih železarnah. Na plavžih v železarni Jesenice so dosegli doslej najvišjo poprečno dnevno proizvodnjo. Mesečno proizvodnjo sta obe železarni Jesenice in Store dosegli sicer že višjo, vendar v različnih obdobjih. V septembru sta se pa oba zelo dobra mesečna rezultata proizvajalca surovega železa ujela, tako da dajeta v seštevku rekorden dosežek. Še bolj razveseljivo je dejstvo, da je delo visokih peči na Jesenicah že več mesecev uravnoveseno dobro kot rezultat sistematičnega dela, isto lahko rečemo tudi za delo elektrodredukcijske peči v Storah.

Pri proizvodnji jekla je bila v septembru dosežena količina sicer za rekordnim dosežkom v mesecu marcu, vendar nad mesečnim načrtom in z 65.030 ton druga najvišja v letošnjem letu. V Železarni Store so dosegli doslej najvišjo mesečno proizvodnjo jekla, 6932 ton.

V blagovni proizvodnji je bil pretekli mesec rezultat nekaj slabši kot avgusta, dosegli pa smo v železarnah in skupaj za združeno podjetje doslej najvišjo eksterno realizacijo. Železarne so prvič realizirale več kot 400 milijonov din in skupno Slovenske železarne nekaj več kot 453 milij. din.

Proizvodnja surovega železa (v tonah)

Železarna	Mesečni načrt	Mesečna izvršitev	%	Kumulat. načrt	Kumulat. izvršitev	%
Jesenice	12.667	14.208	102	114.000	118.312	112
Store	3.583	4.151	114	32.250	34.147	116
Skupno	16.250	18.358	107	146.250	152.459	113

Letos znaša proizvodnja surovega železa konec tretjega četrtletja 7% več, kot je v istem obdobju lani. Izgledi za letno izvršitev proizvodnega načrta so zelo ugodni, saj imamo skoraj 6000 ton naskoka.

Proizvodnja jekla (v tonah)

Železarna	Mesečni načrt	Mesečna izvršitev	%	Kumulat. načrt	Kumulat. izvršitev	%
Jesenice	41.250	41.809	101	371.250	364.467	98
Ravne	16.250	16.289	100	146.250	142.219	97
Store	7.083	6.932	98	63.750	52.912	83
Skupno	64.583	65.030	101	581.250	559.598	96

Letošnja proizvodnja surovega jekla je za 8% višja od dosežka konec tretjega četrtletja lani. V izvrševanju kumulativnega načrta zaostajajo vse tri železarne. V naslednjih treh mesecih so ugodni izgledi za izvrševanje načrtov proizvodnje jekla in obstaja realna možnost, da bo ob koncu leta izvršitev celo višja kot 97%.

Upajmo, da bo tako in ne bo nepredvidenih zastojev zaradi redukcij električne energije, ker se sedaj tudi akumulacije precej izdatno polnijo. Dobra proizvodnja jekla je osnova za vložek za nadaljnjo predelavo in blagovno proizvodnjo, kjer bi morali količinske rezultate v naslednjih mesecih občutneje popraviti.

Blagovna proizvodnja — železarne (ton)

Železarna	Mesečni načrt	Mesečna izvršitev	%	Kumulat. načrt	Kumulat. izvršitev	%
Jesenice	31.240	31.341	100	281.160	282.278	100
Ravne	11.178	11.090	99	100.598	95.525	95
Store	13.411	12.089	90	120.705	108.378	90
Skupno	55.829	54.520	98	502.463	486.181	97

Letošnja blagovna proizvodnja v devetih mesecih je za 1% večja od lanske. Proti načrtu zaostajamo za 3%. Če bo šlo vse po sreči, se bo ta zaostanek do konca leta nekaj zmanjšal.

Blagovna proizvodnja — predelovalci (ton)

Delovna organizacija	Mesečni načrt	Mesečna izvršitev	%	Kumulat. načrt	Kumulat. izvršitev	%
Veriga	1.100	1.092	99	9.900	9.661	98
Plamen	750	637	85	6.750	5.970	88
Tovil	129	143	111	1.163	1.145	98
Žična	1.135	1.032	91	10.217	7.294	71
Skupno	3.114	2.904	93	28.030	24.070	86

Predelovalci žice so v treh četrtletjih izdelali za 2% izdelkov več kot v istem obdobju lani.

Odpreda je v splošnem zadovoljiva za železarne in pri predelovalcih. O eksterne realizaciji smo že v uvodu napisali, da je rekordna. Iz količinskih podatkov je pa razvidno, da je ta rezultat relativen, ker je povišana realizacija bolj odraz dviga cen, kot pa spremembe strukture proizvodnje. Podrobnejši

Blagovna proizvodnja — Slovenske železarne (v tonah)

	Mesečni načrt	Mesečna izvršitev	%	Kumulat. načrt	Kumulat. izvršitev	%
Železarne	55.829	54.520	98	502.463	486.181	97
Predelovalci	3.114	2.904	93	28.030	24.070	86
Skupno	58.943	57.424	97	530.493	510.251	96

pregled izvrševanja blagovne proizvodnje namreč pokaže, kar smo ugotavljali že več mesecev nazaj, da količinsko zaostajamo pretežno pri nekaterih izdelkih finalizacije.

Splošna problematika, ki se nanaša na vse tri železarne, je v pomanjkanju nekaterih surovin. Težave so z oskrbo belega surovega železa. Še vedno ni v celoti rešeno redno oskrbovanje s fero-legurami. Cene surovin, tehnološkim gorivom, pomožnim materialom in uslugam so še vedno v porastu ter bodo izdatno vplivale na poslovne rezultate v letošnjem letu kljub korekturi cen izdelkov črne metalurgije.

PROBLEMATIKA PO DELOVNIH ORGANIZACIJAH

ŽELEZARNA JESENICE

je imela v mesecu septembru dobre proizvodne dosežke, predvsem pa že omenjeno najvišjo poprečno dnevno proizvodnjo surovega železa ob najnižji porabi koksa. V jeklarni so na SM-pečeh mesečni proizvodni načrt presegle, čeprav so imeli nekaj problemov z vložkom. Nekaj redukcij električne energije in povečani zastoji zaradi okvar na elektro in mehanskih napravah so vzrok, da so izdelali manj elektro jekla, kot so načrtovali.

V valjarnah so zaostali za načrtom samo pri proizvodnji debele pločevine, kjer so imeli nekaj zahtevnejši program in več mehanskih okvar.

V obratih hladne predelave so imeli zelo dobre uspehe, razen pri proizvodnji žebelj, kjer jim je manjkala ustrezen vložek, ter v elektrodnom oddelku zaradi zastojev na linjah za oplasčevanje in nekaterih težav, katere pripisujejo neustaljeni delovni sili.

Splošna ocena izvrševanja blagovne proizvodnje v Železarni Jesenice dá razveseljiv rezultat. Pretežni del obratov finalizacije v

Kolosi

letošnjem letu praktično vedno izvršuje in presega planske obveznosti, kar se odraža tudi v dobri realizaciji za vso delovno organizacijo.

ŽELEZARNA STORE

je mesečno načrtovano realizacijo skoraj dosegla, čeprav zaostaja za načrtom blagovne proizvodnje. Redukcije električne energije so zmanjšale možnost še ugodnejše proizvodnje surovega železa.

V elektro jeklarni obratuje naprava za kontinuirano vlivanje že mesec dni samo na tri žile. Manjka rezervni del za popravilo hi-

dravličnih škarij. To vpliva na delo in količino odpadka, kar se ne bi smelo zgoditi, vsaj ne za toliko časa.

V stari valjarni je imela ena izmena kolektivni dopust in so obratovali pol meseca samo na dve izmeni. V novi valjarni je bil od 29. septembra dalje remont.

Ceprav se problem delovne sile ponavlja, ga navajam ponovno, ker postaja v livarnah vse bolj kritičen in je neposreden vzrok nižji proizvodnji. Zaradi pomanjkanja delovne sile v čistilnici imajo večje količine neočiščenih odlitkov.

Reševanju problematike delovne sile bodo morali posvetiti več pozornosti.

Iz naših TOZD

DELAVSKA KONTROLA V TOZD I

Komisija delavske kontrole TOZD metalurške proizvodnje je na svoji tretji seji v začetku oktobra obravnavala tekočo problematiko s svojega področja dela in sprejela program dela komisije za naslednje tri mesece oz. do konca letošnjega leta. Komisija je obravnavala vprašanje, zakaj obrat EPZ ne obratuje z rentabilnostjo. Zato je od vodstva TOZD metalurške proizvodnje zahtevala pismeno pojasnilo glede akumulativnega obratovanja EPZ.

Glede na svoje naloge in pristojnosti, ki izhajajo iz vloge komisije delavske kontrole, je zahtevala od vodstva TOZD metalurške proizvodnje, da poda poročilo oz. pregled sklenjenih pogodbenih del z raziskovalnega področja, ki jih opravljajo druge firme za TOZD metalurške proizvodnje. Pregled naj vsebuje specifikacijo opravljenih del, višino stroškov in kakšno korist ima TOZD metalurške proizvodnje oz. železarna od teh raziskovalnih del.

Na lastno iniciativo je komisija obravnavala vprašanje občasno pojavljajočih se nekorrektnih odnosov med strokovnimi delavci v TOZD metalurške proizvodnje in v železarni. Komisija smatra, da je naloga direktorja TOZD metalurške proizvodnje kot individualnega poslovodnega organa, da posreduje, izpostavlja in zahteva na podlagi samoupravne socialistične morale ter delovne zavesti zdrave delovne odnose med strokovnimi oz. vsemi delavci v TOZD metalurške proizvodnje in drugimi TOZD.

Nadalje je komisija obravnavala prijavo strojnogradbene službe glede malomarnega ravnanja pri opravljanju s polipnim žerjavom-grabilcem na pripravi vložka. Zaradi tega je bil v maju na tem žerjavu povzročena daljši zastoj in večja materialna škoda. Komisija je od obratovodja topilnice zahtevala pismeno poročilo, kako se je ukrepalo proti povzročitelju te škode in kakšni ukrepi so se podvzeli, da se taka okvara in škoda ne bo več ponovila. Komisija je tudi obravnavala vprašanje večine znanih opravljenih manjših nerentabilnih investicij — strojev, naprav. Komisija zahteva od vodstva TOZD metalurške proizvodnje, da se ti stroji — naprave čimprej usposobijo za rentabilno obratovanje, ali pa se odpišejo kot neuporabna osnovna sredstva. Namreč od stroja — naprave se mora obračunavati amortizacija, tudi če ni rentabilen oz. miruje in se vodi v evidenci osnovnih sredstev. Komisija si je postavila program dela za trimesečno obdobje do konca leta 1974.

Povzetek iz programa

V oktobru bo komisija na podlagi zahtevanih poročil obravnavala, kako so se realizirali sklepi samoupravnih organov TOZD metalurške proizvodnje, ki so bili sprejeti v letošnjem letu; katera investicijska dela so bila opravljena v letu 1973 in ali se izvaja investicijska politika za letos v skladu z razvojnimi programi, ter kakšen je ekonomski rezultat investicijskih vlaganj.

Predvidoma v oktobru bo objavljen predlog novega samoupravnega sporazuma o sistematizaciji delovnih mest ter sistem oblikovanja in delitve osebnih dohodkov. Komisija bo obravnavala ta predlog, in to v smislu, ali je v skladu z našo samoupravno politiko in socialistično moralo.

V novembru bo analizirala vzroke slabšega poslovanja nekaterih obratov TOZD metalurške proizvodnje v zadnjih mesecih; kako se vključuje vodstveni kader v samoupravno življenje in kako izvršuje sklepe samoupravnih organov; analizirala bo pogodbeno dela o raziskovalnih nalogah, katere opravljajo druge firme za TOZD metalurške proizvodnje in železarno. S poročilom o izvajanju raziskovalnih del od drugih firm se želi razjasniti, ali so raziskovalna dela, ki jih opravljajo druge firme ali posamezniki, za TOZD metalurške proizvodnje in železarno, koristna in rentabilna.

Za december je komisija programirala pregled analize gibanja osebnih dohodkov v letu 1974 s podrobnim pregledom za drugo polletje. Nadalje bo na podlagi poročila opravila pregled, ali so bila letos opravljena službena potovanja v inozemstvo delavcev TOZD metalurške proizvodnje opravičena in koristna. Tudi za opravljena službena potovanja v domovini bo opravljena podobna analiza. Na podlagi poročila bo opravljen pregled, kako in v kakšni obliki — višini se trošijo v okviru TOZD metalurške proizvodnje sredstva za reprezentanco. Zaradi večkrat opravičenih pritožb sodelavcev, da se prepočasi, neučinkovito, izvaja socialna politika, si je komisija zadala nalogo, da zahteva analizo izvajanja socialne politike in predvidenih ukrepov za učinkovitejšo izvajanje stanovanjske politike, družbene prehrane, možnosti letovanja itd.

V razpravi o vsebini tega programa dela komisije je bilo poudarjeno, da s tem ko bodo morali strokovni in vodstveni delavci podajati poročila s svojih področij dela, ne smejo smatrati, da jim komisija ne zaupa. Nasprotno, s seznanjanjem komisije in vseh delavcev o svojem odgovornem in vestnem delu v korist in napredek TOZD metalurške proizvodnje ter železarne lahko dosegajo polno zaupanje vseh delavcev in svoj osebni napredek.

L. F.

7. SEJA DELAVSKEGA SVETA TOZD MEHANSKE OBDELAVE

Sedma seja delavskega sveta TOZD MO je bila izredna. Na njej smo sprejeli štiri samoupravne sporazume, katerih sprejem ni trpel odlašanja. To so:

— samoupravni sporazum o ustanovitvi samoupravne interesne skupnosti za nafto in plin v SR Sloveniji;

— samoupravni sporazum o združevanju sredstev v skupno naložbo za realizacijo programa gazifikacije v SR Sloveniji;

— samoupravni sporazum o ustanovitvi območne vodne skupnosti za vodno območje Drave in

— samoupravni sporazum o poslovnem združevanju in urejevanju odnosov v poslovnem združenju jugoslovanskih železarn.

Pravzaprav se ti sporazumi sploh niso sprejemali; pooblastil se je le delavski svet železarne, da v našem imenu pristopi k tem sporazumom. O vsebini teh sporazumov tu ne bi govorili, ker bo o tem ver-

jetno govor v poročilu o seji delavskega sveta podjetja. Potrebno pa bi bilo reči nekaj drugega.

Vsi ti sporazumi so za našo delovno skupnost, vsak po svoje, zelo pomembni. V skladu z načeli našega sistema bi bilo potrebno delovne ljudi v železarni o tako pomembnih odločitvah že predhodno seznaniti, če ne celo vprašati za mnenje. Zakaj potem še zmeraj odločanje po hitrem postopku?

Vsi naštetih sporazumi — oz. vsaj večina — so nam bili poslani v obravnavo in potrditev oz. sprejem v sredini oktobra, predlagatelji pa so zahtevali odgovor že do konca meseca. No, in ker je v našem interesu, da k tem sporazumom pristopimo, ni druge možnosti kot sprejem po hitrem postopku.

Nesporno je, da moramo k nekemu sporazumu pristopiti, če je to v našem interesu. Na seji delavskega sveta pa se je postavilo vprašanje povratnih informacij; o tem, kako se ti sporazumi tudi izvršujejo, zlasti še, kako se trošijo sredstva, ki jih podpisnice za v sporazumu določene namene združujejo. Sklenjeno je bilo, da mora delavski svet železarne, ko sklepa o pristopu, dati tem vprašanjem večji poudarek kot do sedaj. V sporazumih morajo biti tudi določbe, ki regulirajo obveščanje delavcev v OZD, podpisnicah sporazuma, o izvajanju teh sporazumov itd. Ne sme se dogajati, da dvignejo delegati roke za to, da se bo del skupnega dohodka nekam odvajal — ne glede na to, v kakršne koli namene — potem pa o njem nikoli več ne čujejo.

Delavski svet je debato o problematiki povratnega obveščanja razširil še na vprašanje solidarnostne akcije za Kozjansko. Zahteval je, da se delavci čim prej podrobno informirajo o načinu trošenja sredstev, zbranih v železarni v te namene.

Janko Dežman

HUMOR V TOZD

Težave

»Pri Fiatu bodo baje zaradi težav delali samo tri dni v tednu!«

»Čudno. Jaz pa sem slišal, da naj bi pri nas zaradi težav delali tudi ob prostih sobotah!«

Otroška bahavost

»Moj oče je za tovarno tako potreben, da lahko gre ven, kadar hoče!«

»Moj oče je pa v tovarni tako potreben, da ne more iti ven, če se mu zahoče!«

Na zaslišanju

»Odnesti in prilastiti ste si hoteli družbeno lastnino! Če mislite tako nadaljevati, boste ostali brez zaposlitve!«

»So mi pa rekli, naj se zaposlim, da bom lahko zadovoljeval svoje potrebe!«

Prodaja knjig

Prodajalec: »Kupite to knjigo! To je knjiga za vsako sodobno žensko! Plačate lahko v obrokih!«

Delavka: »Dobra je že, draga tudi, kje pa naj dobim denar zanjo?«

Prodajalec: »Zelo enostavno. V knjigi imate tudi poglavje o racionalnem vodenju gospodinjstva!«

Pri sodniku za prekrške

Sodnik: »Saj to vendar veste, da kadar vozite, ne smete piti nobenega alkohola!«

Obtoženec: »To dobro vem, kako pa naj bi bilo mogoče, če z levico držim volan, z desnico pa menjalno ročico! Kje pa naj potem držim kozarec in steklenico?«

Tine

Poslovanje TRO v 3. četrtletju

Problematika proizvodnje

Statistični podatki tudi za to obdobje kažejo enako odstopanje težinskega plana od realizacije kot v prvem polletju. Vzrok za to je znan, ker pač v prejšnjih letih nismo zasledovali proizvodnje po teži, ampak samo kosovno in finančno. Zato je bil tudi plan po teži za letošnje leto le ocenjen.

Velike probleme imamo v proizvodnji z reprodukcijskim materialom. Glede na dolge dobavne roke proizvajalcev materiala moramo večkrat v proizvodnjo z neustreznim in neekonomskim vložkom. Ti pojavi so v letošnjem letu vse pogostejši. Da bi se to stanje popravilo, še ni pričakovati, saj smo že tako daleč, da noben grosist nima na zalogi najenostavnejših kvalitet jekla, kaj šele orodnih ali podobnih jekel. Da bi pa vsa ta jekla držali na lastnih stroških na zalogi, je pa tudi finančno nevzdržno.

Tudi kvaliteta materiala za pilarske izdelke je zelo slaba. Najpogostejše napake so v zavaljanosti in razogleničenosti materiala. Razogleničenost je tudi do 0,5 mm globoko, tako da nam nastaja na brusilnih strojih že »ozko grlo«, ker porabimo tudi po enkrat več časa za brušenje, kot pa bi bilo potrebno za normalno kvaliteto jekla.

Velike probleme imamo tudi z žarjenjem pil. Za to pomembno operacijo v tehnologiji obdelave pilarskih artiklov imamo neprimerne žarilne peči.

Tudi v obratu mehanične delavnice imamo velike probleme z zamujanjem rokov dobave. Kupci so vsak dan bolj zahtevni in natančni, naš strojni park pa je vsak dan bolj star in izrabljen. Misliti bomo morali na to in planirati za leto 1975 nova vlaganja v to delovno enoto. Problemi so tudi v tem, da imamo večino proizvodnje individualne in te se ne da točno toliko prodati oziroma planirati, kot pa je na razpolago delovnih ur. Vedno ostane nekaj dela več, ki bi ga pa morali nadoknadi z nadurami. Teh pa ljudje nočejo delati z izgovorom, da se to ne izplača.

Franc Kadiš

Problematika prodaje

Pile in rašpe — prodaja je večja za 38,61 % proti enakemu obdobju lanskega leta. Lahko pa bi bila še večja, če bi bile zadostne zaloge po asortimentu oziroma če bi uspeli več proizvesti. Še vedno ostajajo naročila nerealizirana. Do konca septembra smo dolgovali še prek 100.000 kosov pil. Z izvozom smo na tekočem. Vzrok takemu zaostanku je velika konjunktura pil, proizvodnja pa je premajhna. Pa tudi neredna in otežkočena nabava jekla otežuje večjo proizvodnjo. Zaradi zamujanja dobavnih rokov kupci že naročeno blago stornirajo.

Orodje za obdelavo kovin — prodaja je večja za 39,80 %. Zaloge tega orodja so še vedno visoke, je pa nekompleten asortiman in je zato prodaja otežkočena. Pa tudi konkurenca je močna. Če bi si uspeli pridobiti večje trgovske organizacije, kot so »Metalka« Ljubljana, »Metalservis« Beograd, »Kovinotehna« Celje in druge, bi prodaja lahko bila uspešnejša. Omenje-

ne trgovine kupujejo naše orodje le, če ga drugi ne morejo dobiti. Za omenjeno orodje imamo pri »Kovinotehni« Celje, »Jeklotehni« Maribor in »Merkur« Kranj konsignacijsko prodajo, ker direktno ne kupujejo.

Orodje za obdelavo lesa — prodaja je večja za 21,17 %. Tega orodja bi lahko prodali mnogo več, če bi uspeli povečati proizvodnjo in če bi imeli večje zaloge. Do konca avgusta imamo zapadlih naročil, katerim je dobavni rok že potekel za 1.416.587 din. Zamujanje rokov nam kviri ugled pri kupcih. Če so kupci zadovoljni s kvaliteto, prav gotovo niso z dobavnimi roki. Obstaja nevarnost, da bomo izgubili kupce prav zaradi dobavnih rokov, ker bodo iskali orodje ali iz uvoza ali pri drugih proizvajalcih. Ni malo primerov, da naročila stornirajo, ker orodja ne dobijo.

Za omenjeno orodje so bile odobrene višje cene od 19. 9. 1974 za 20 %.

Industrijski noži — prodaja povečana za 61,12 %. Tudi tega orodja dolgujemo za 1.084.131 din. Vzrok zamujanja dobavnih rokov so premajhne kapacitete proizvodnje in težava pri nabavi materiala.

Cene povečane od 19. 9. 1974 za 20 %.

Krožne žage — prodaja večja za 70,36 %. Zaloge so razmeroma visoke, vendar so nekompletne po asortimanu. V zaostanku smo tudi pri tem artiklu za 268.191 din. Vzrok temu je pri uvozu surovcev.

Storitve — vedno več kupcev zahteva in pošilja naše in tuje orodje v popravilo. Potrebno bo ustanoviti oddelek za servisiranje orodja, kar je naš interes, ker si s tem pridobimo nove kupce; tudi cene so ugodne.

Prodaja po republikah — še vedno več kot polovico prodaje realiziramo v Sloveniji. To pomeni, da slovensko tržišče oziroma lesna industrija v Sloveniji uporablja naše orodje. Potrebno bo bolj obdelati še lesno industrijo v drugih republikah.

Izvoz — je enak istemu obdobju lanskega leta. Zaradi nizkih cen, katere dosežemo pri izvozu, po veliki konjunkturi doma izvoz zanemarjamo. Tudi tuja tržišča nimamo dovolj obdelana. Sedaj smo pričeli z obdelavo avstrijskega tržišča, ker menimo, da bi lahko dosegli zadovoljive cene, pa tudi sicer je avstrijsko tržišče interesantno zaradi bližine in precej razvite lesne industrije.

Problematika nabave — Z nabavo materiala imamo velike probleme. Trgovina potrebnega materiala nima, direktno pri proizvajalcih pa zaradi majhnih količin ne pridemo v poštev. V letošnjem letu je težava s kvaliteto pločevino, v zadnjem času pa tudi navadnih kvalitet ni mogoče dobiti.

Primanjkuje tudi jekla za rezkarje, prav tako pa tudi za pile. Tudi iz uvoza ne dobivamo jekla pravočasno, kar povzroča zamujanje dobavnih rokov, mnogo naročil ne moremo sprejeti. Tudi z nekaterimi vrstami vidia ploščic imamo težave. Domači proizvajalec »Sintal« Zagreb oziroma

Kolobarji

Ob tednu boja proti tuberkulozi

Organizacija Rdečega križa je priredila tudi letos enako kot vsa leta po vojni teden boja proti tuberkulozi, ki je potekal sočasno po vsej Jugoslaviji od 22. do 29. septembra 1974. Enako kot doslej je imel tudi letošnji teden namen opozoriti naše državljane, da je tuberkuloza še vedno tako zdravstveni kot socialni problem. Vsakoletni program je RK Slovenije v letošnjem tednu razširil na ta način, da je širši krog občanov tako v šolah kot v delovnih kolektivih seznanil s kroničnim pljučnim katarjem, ki je eno najpogostejših obolenj na pljučih, ki lahko zapuščata težko invalidnost ali vsaj omejuje delazmožnost in ki je skoraj vedno v neposredni zvezi s kajenjem, vdihavanjem onesnaženega zraka v okolici tovarn ali v večjih mestih, ki so tako rekoč stalno zakrita z ozračjem, polnim izpušnih plinov.

Razumljivo je, da po 29 letih intenzivnega dela v boju proti tuberkulozi problemi niso več taki, kot so bili prvih 10 let po zadnji vojni. Predvsem se je stanje izboljšalo po zaslugi cele vrste učinkovitih zdravil, po zaslugi večjega števila zdravstvenih ustanov za preprečevanje in zdravljenje tuberkuloze, po zaslugi višje ravni zdravstvene prosvetljenosti naših ljudi in seveda tudi po zaslugi višjega življenjskega standarda.

Že novejšje številke o stanju pljučne tuberkuloze nam povedo, da je število novo odkritih tuberkuloznih pljučnih obolenj enako kot število vseh evidentiranih bolnikov s pljučno tuberkulozo v zadnjih letih na Koroškem občutno padlo. Na področju štirih koroških občin smo imeli še pred 10 leti v evidenci nekaj čez 400 bolnikov z aktivno pljučno tuberkulozo. Ob koncu leta 1973 jih je bilo samo še 141, in sicer: v občini Dravograd 17, v občini Radlje 34, v občini Ravne 55 in v občini Slovenj Gradec 35. Kar zadeva novo odkrite bolnike s pljučno tuberkulozo, jih je tudi vsako leto manj, čeprav zadnjih pet let ni bistvene razlike v številu novih obolenj. Razlika je le v tem, da so obolenja zelo lahka in da se že v nekaj mesecih toliko pozdravijo, da so bolniki spet sposobni za svoje prejšnje delo. Tako smo na primer v letu 1973 na Koroškem odkrili vsega skupaj 26 novih pljučnih tuberkuloz, in sicer: v Dravogradu nobene, na Ravnah 9, v Radljah 14 in v Slovenjem Gradcu 3. Za poseben uspeh našega boja imamo dejstvo, da praktično ni več tuberkuloze pri mladini do 15. leta, kar je dokaz, da med odraslimi ni več toliko odprte pljučne tuberkuloze, ki bi povzročala okužbo mladine.

Tudi umrljivost za tuberkulozo je izredno majhna, saj so na celotnem koroškem področju v letu 1973 umrli samo štirje tuberkulozni bolniki, in sicer: v občini Radlje eden, v občini Ravne trije, v

občini Dravograd in Slovenj Gradec pa nobeden.

Če upoštevamo starostno strukturo novo obolelih, opazimo, da v zadnjem času bolj obolevajo ljudje v višji starosti (nad 50 in 60 let), čeprav je bilo včasih poznano, da je tuberkuloza bolezen tako imenovane srednje življenjske dobe. Kar velja na splošno za Slovenijo, velja tudi za Koroško: moški obolevajo neprimerno bolj kot pa ženske.

Veliko bolj pogosto obolevajo priseljenci kot pa domačini, kar je lepo razvidno iz števil, ki sem jih že navedel za občino Ravne, kjer je tuberkuloznih pljučnih obolenj sorazmerno veliko.

Število danes poznanih bolnikov s pljučno tuberkulozo je v odnosu do celotnega števila prebivalstva na Koroškem enako kot drugod v Sloveniji, in sicer: dva bolnika na 1000 prebivalcev.

Cilj vsake razvite družbe je, da tuberkulozo kot množično bolezen iztrebi in da nastopa ta samo še redko in posamič, kot je to že primer pri nekaterih drugih nalezljivih boleznih. V naši državi ima Slovenija v prizadevanjih za iztrebljanje tuberkuloze precejšnjo prednost, v slovenskem merilu pa se lahko na Koroškem priamo s tistimi predeli, ki so v borbi proti tuberkulozi prišli najdalje (na primer z našo Gorenjsko).

Kljub uspehom, ki smo jih v borbi proti tej bolezni že dosegli, pa seveda ni razlo-

ga za počitek in za zmanjšanje intenzivnosti našega dela, če hočemo v nekaj letih tuberkulozo res iztrebiti. Ob tem se seveda zavedamo, da zdravstveni delavci sami tuberkuloze nikoli ne bomo iztrebili. Tu je treba pojačati nekatere splošne ukrepe. Zelo važno je, kako so merodajni družbeni dejavniki informirani o tuberkulozi kot družbeni boleznini in kako rešujejo socialne probleme. Današnja zdravstvena in socialna zakonodaja v polni meri omogočata izvajanje zdravstvenih ukrepov proti tuberkulozi. Mislim, da je teden boja proti tuberkulozi zelo primeren čas, da vsi družbeni in zdravstveni dejavniki pregledajo uspešnost reševanja tistih socialnih in ekonomskih problemov, iz katerih se na eni strani tuberkuloza poraja in na drugi strani tistih, ki jih tuberkulozno obolenje ustvarja.

Izkušnje drugih dežel, zlasti zahodnoevropskih in ameriških, ki stojijo tik pred tistim ciljem, ki smo si ga tudi mi zadali, kažejo, da je uspeh zagotovljen edino takrat, če vsi navedeni dejavniki vztrajajo v svojih prizadevanjih za zmanjšanje števila novih obolenj ter za čim prejšnje odkrivanje in uspešno zdravljenje svežih tuberkuloznih infekcij. Naša perspektiva je torej jasna: intenzivnost našega dela na medicinskem, socialnem in družbenem področju ostane nespremenjena. To je edini pogoj, ki nas lahko pripelje do takega stanja, ko tedna boja proti tuberkulozi ne bo treba več prirejati.

Prim. dr. Vlado Weingerl

Novosti v zakonu o temeljih varnosti v cestnem prometu

Prek tiska, radia in televizije smo se precej seznanili z novim zakonom o temeljih varnosti cestnega prometa, katerega je dne 29. marca 1974 sprejela Zvezna skupščina SFRJ in je začel veljati s 1. oktobrom 1974. Kljub temu pa je naša želja, da občane še podrobneje seznanimo z novostmi tega zakona, katerega morajo poznati vsi udeleženci v prometu, zlasti pa vozniki motornih vozil.

Pot do sprejetja zakona je bila daljša kot navadno, saj je bilo treba novi zakon prilagoditi vrsti pomembnih faktorjev v naši socialistični ureditvi, kot so bili ustavni amandmaji ter zlasti nova ustava, po kateri je dano v pristojnost federaciji urejanje temeljev varnosti cestnega prometa. Pri pripravah in ob sprejetju tega zakona je bilo treba misliti tudi na mednarodni značaj prometa. To pa je terjalo usklajevanje z mednarodnimi sporazumi, h katerim je pristopila tudi naša država. Cestni promet pa že ima in dobiva vse važnejše mesto v gospodarskem in družbenem življenju, kar je bilo treba v novem zakonu tudi upoštevati. Zakon ureja temeljne pogoje, katerim morajo ustrezati javne ceste, temeljna pravila cestnega prometa, sistem prometnih znakov, temeljne pogoje za pridobitev pravic voziti z motornimi vozili in temeljne pogoje, katerim morajo ustrezati vozila v prometu. Nekatera prometna pravila so v zakonu korigirana in natančneje formulirana na podlagi izkušenj in spoznanj.

Tako je na primer: spodnja meja za omejitve hitrosti motornih vozil pri normalnih pogojih prometa prenesena od 30 na 40 km. Pravila o gibanju pešcev v cestnem prometu ter obveznosti voznikov do pešcev so preglednejša in natančneje urejena. Izpopolnjena so pravila za vožnjo vozil na avtomobilski cesti ter na cestah, ki so rezervirane za promet z motornimi vozili. Urejena so temeljna

pravila o prometu koles, vprežnih vozil in živine. Novi zakon določa osnovne elemente sistema prometnih znakov na cestah.

Pri pogojih za vožnjo ureja samo temeljne pogoje za voznike motornih vozil. V republiško obravnavo sodi vse, kar se nanaša na voznike kmetijskih traktorjev, delovnih strojev, koles z motorji in drugimi vozili na motorni pogon, pa tudi na voznike vseh drugih vozil (vprežna vozila, kolesa itd.). Čeprav novi zakon govori o načinu pouka voznikov programu in načinu opravljanja izpitov, o postopku za izdajanje, podaljševanje in zamenjavo vozniških dovoljenj, federacija teh zadev ne bo več natančneje urejala. To je prepuščeno republikam in pokrajinam. V zvezi s psihofizično sposobnostjo za vožnjo z motornim vozilom je določen kontrolni zdravniški pregled, kadar je le-ta utemeljen. To ugotovi samo organizacija združenega dela. Naraščajoči problemi v cestnem prometu so tudi zahtevali nekatere spremembe v zveznem zakonu glede zaostrety sankcij za tiste vrste kršitev, ki predstavljajo za varnost prometa večji problem in nevarnost. Novi zakon daje tudi širše možnosti za uporabo varstvenega ukrepa odvzema vozniškega dovoljenja.

Novi zakon o temeljih varnosti v cestnem prometu se vsebinsko razlikuje od starega TZVCP. Medtem ko je temeljni zakon o varnosti cestnega prometa urejal zadeve v zvezi z vozniki v celoti, se novi zakon omejuje le na tiste določbe, s katerimi ureja ustrezne temeljne pogoje samo za voznike motornih vozil — to je: osebne avtomobile, tovorna vozila in avtobuse. Sem spadajo npr. pogoji, ki jih mora izpolnjevati voznik, da dobi vozniško dovoljenje, veljavnost vozniškega dovoljenja, osnova programa vozniškega dovoljenja in podobno. Federacija pa v bodoče ne bo natančneje urejala niti pogojev niti nači-

»Prvi Partizan« Titovo Užice ne more dobiti ustrezne kvalitete, nekaterih vrst pa ne dela. Tudi cene so mnogo višje kot za uvožen material. Tudi pri nabavi kemičnih proizvodov smo imeli težave, ker jih primanjkuje na tržišču.

Ivan Strmčnik

na pouka voznikov, načina opravljanja voznških izpitov, kakor tudi ne postopka za izdajanje, podaljševanje in zamenjavo voznških dovoljenj — predpisala bo le enoten obrazec za voznško dovoljenje. Bistvena razlika pa je seveda v tem, da v obseg republiške regulative (torej republiškega zakona o varnosti cestnega prometa) spada vse, kar se nanaša na voznike vozil, ki jih zakon ne šteje za motorna vozila, to je: kmetijskih traktorjev, delovnih strojev, motokultivatorjev, koles z motorjem in drugih vozil na motorni pogon, kot tudi zadeve v zvezi z registracijo teh vozil. V republiškem zakonu o varnosti cestnega prometa bo treba torej določiti, kaj bo moral znati npr. voznik kmetijskega traktorja, kje bo opravljal voznški izpit, kakšna naj bo registracija teh vozil in podobno.

Zakon o temeljih varnosti cestnega prometa tudi določa, da bo federacija enotno uredila vprašanje registracije motornih in njihovih priklopnih vozil ter vprašanje naprav in opreme na teh vozilih. V ta namen bodo izdani podzakonski predpisi, in sicer: pravilnik o registraciji motornih in priklopnih vozil in o registraciji naprav in opremi za vozila v cestnem prometu.

Določene spremembe so storjene tudi na področju zdravniških pregledov. Predvsem je opuščena zakonska obveznost periodičnih petletnih zdravniških pregledov voznikov C in D kategorije. Upoštevana je namreč široka možnost organizacij združenega dela, v katerih so ti vozniki zaposleni, da jih v primeru suma napotijo na kontrolni zdravniški pregled v pooblaščen zavod, kakor tudi možnost teh organizacij, da v sestavi lastne notranje kontrole sistemsko nadzorujejo in spremljajo zdravstveno stanje svojega voznškega osebja.

Novost, ki bo zanimala predvsem lastnike avtomobilskih kamp prikolic, ki je tudi ta, da voznik motornega vozila B kategorije, lahko vozi vozilo te kategorije, ki mu je dodano priklopno vozilo, če največja dovoljena teža obeh vozil ne presega 3500 kg. Pri tem seveda teža prikolice ne sme biti večja od teže vlečnega vozila.

Zaradi zagotovitve večje prometne discipline na naših cestah je zakonodajalec v eni izmed kazenskih določb zakona o temeljih varnosti cestnega prometa sankcioniral najaktualnejše cestno prometne kršitve, ki pomenijo pri današnjem nenehnem porastu števila motornih vozil v cestnem prometu ne samo veliko nevarnost za udeležence v prometu, ampak so tudi pogosten vzrok težkim prometnim nezgodam. Razen še nekaterih drugih spadajo med nje na primer: prehitivanje vozila, ki se je ustavilo pred zaznamovanem prehodom za pešce; prehitivanje pred vrhom klanca ali pešce; prehitivanje na premalo preglednem ovinku; prehitivanje ali vožnja mimo ustavljenega oziroma parkiranega vozila v času, ko je voznik, ki vozi za prednjim voznikom, že začel prehitivati; prehitivanje oz. vožnja mimo ustavljenega ali parkiranega vozila po nepravni strani ali pa neustavitev vozila pred prehodom čez železniško progo v ravnini, če so zapornice spuščene, so se začele spuščati ali se pokaže rdeča luč oziroma zvočni znaki opozarjajo, da se bodo zapornice začele spuščati ali da prihaja vlak. Med naštetih kršitev je uvrščena tudi vožnja pod učinkom mamil in alkohola, pri čemer prepoved vsakršnega uživanja alkoholnih pijač in začetka vožnje z alkoholom v organizmu velja za voznike motornih vozil kategorije C in D, voznike, ki opravljajo javni prevoz ali jim je vožnja motornega vozila glavni poklic, za druge pa je dopustna meja do 0,5‰ alkohola v krvi. Prav tako spada med prekrške s predpisanimi strožimi sankcijami odklonitev ustrezne preiskave zaradi ugotovitve prisotnosti alkohola v organizmu ali vožnja motornega vozila v času odvzema voznškega dovoljenja v zvezi z izključitvijo iz prometa voznika po pooblaščenih osebah ali pa v zvezi z odločbo pristojnega organa. Za omenjene kršitve je predpisana denarna kazen od 200 din do 1000 dinarjev ali zapor do dveh mesecev in obvezen izrek varnostnega ukrepa začasnega odvzema voznškega dovoljenja najmanj treh mesecev do enega leta, za vožnjo brez voznškega dovoljenja pa poleg navedene kazni prepoved izdaje voznškega dovoljenja za čas od enega do treh let, četudi s prekrški ni bila povzročena neposredna nevarnost za drugega udeleženca v prometu ali prometna nezgoda. Gle-

de še nekaterih drugih kršitev, ki imajo poseben pomen za varnost prometa, v prihodnje ne bo mogoče plačati denarne kazni na kraju storitve prekrška, ampak bo zoper storilce takoj uveden postopek pred pristojnim organom za kaznovanje prekrškov. Sem sodijo prekrški, kot na primer: uporaba v cestnem prometu vozila, ki nima brezhibnih naprav za upravljanje in zaviranje; prekoračitev največje dovoljene hitrosti, določene za posamezno naselje za več kot 30 km na uro; odvzem prednosti na križišču; neupoštevanje prižgane luči na semaforu; ustavljanje in parkiranje na zaznamovanem prehodu za pešce ali na razdalji manj kot 5 m od takega prehoda, na prehodu čez železniško progo v isti ravnini, na križišču in na razdalji manj kot 5 m od najbližjega roba prečnega vozišča, na ovinku z nezadostno preglednostjo, v bližini vrha klanca, ali vožnja motornega vozila, ne da bi imel voznik pri sebi voznško dovoljenje. Za te kršitve bo sodnik za prekrške storilcu lahko izrekel denarno kazen od 100 do 500 dinarjev, ali tudi zapor v trajanju do 30 dni. Če pa bo s kršitvijo povzročena neposredna nevarnost ali prometna nezgoda, pa se bo smelo izreči v treh primerih tudi varnostni ukrep odvzema voznškega dovoljenja za čas od 30 dni do šestih mesecev.

Po novem zakonu lahko miličnik takoj na kraju začasno odvzame voznško dovoljenje kar za 13 prekrškov. Doslej je imel pravico odvzema voznškega dovoljenja le ob primeru, če je bil voznik pod vplivom alkohola, mamil, če je bil utrujen, bolan ali v takem duševnem stanju, da ni bil sposoben za varno vožnjo z motornim vozilom. Temu so se sedaj pridružili še drugi prekrški, kot npr. prehitivanje vozila, ki se je ustavilo pred prehodom za pešce, povečane hitrosti vozila v času, ko ga prehitava drugo vozilo ipd. Poleg tega je vrsta prekrškov, za katere je po dosedanjih predpisih miličnik lahko izrekel denarno kazen takoj na kraju, prešla v kategorijo prekrškov, ko je zoper kršitelja treba predlagati uvedbo postopka o prekršku pri sodniku za prekrške.

Treba je opozoriti tudi na pomembno novost, ki jo prinaša zvezni zakon. Z njim so določeni novi ukrepi zoper voznike, ki pogosto povzročajo težje kršitve, s pošiljanjem na preverjanje znanja predpisov o prometni varnosti ali potrebni spretnosti za vožnjo motornega vozila. Take voznike motornih vozil lahko napoti pristojni organ za notranje zadeve na preverjanje znanja predpisov o prometni varnosti ali potrebne spretnosti za vožnjo motornega vozila. Če voznik preizkusa ne opravi zadovoljivo, mu pristojni organ začasno vzame voznško dovoljenje, voznika pa po določenem času pokliče na ponoven preizkus. To je vsekakor ukrep, o katerem naj nedisciplinirani vozniki dobro razmislijo.

Zakon tudi določa za organizacije združenega dela, ki uporabljajo v cestnem prometu motorna vozila, za kršitve predpisov prometne varnosti tudi poostrene kazenske sank-

cije, tako da je mogoče v najhujših primerih izreči delovni organizaciji kazen, ki ni manjša od 3000 dinarjev in jo lahko pristojni organ odmeri v višini do 30.000 dinarjev.

Odgovornim osebam v organizaciji združenega dela pa se v takih primerih lahko izreče denarna kazen od 200 do 1000 dinarjev. Voznikom motornih vozil priporočam, da si nabavijo nov ZAKON O TEMELJIH VARNOSTI CESTNEGA PROMETA, ki ga je v priročni brošuri izdala Avto-moto zveza Slovenije in je opremljen z vsemi prometnimi predpisi in kazenskimi določbami. Tako boste v zakonu našli razne novosti o prometnih predpisih in seveda tudi višino kazni za vsak prekršek, ki bo storjen v nasprotju s prometnimi predpisi.

Rudi Blatnik

IZLET V NARAVO

Človek vse premalo hodi na izlete v naravo. Po vsakodnevem težkem delu v zaprašenih tovarnah mu je oddih v naravi še bolj potreben. Ni kaj bolj prijetnega, kot pa zaužiti čisti zrak.

V naši dolini smo v slovenskem merilu že na drugem, če ne že na prvem mestu, kar se tiče onesnaženega ozračja. Zato smo prisiljeni, da vsaj včasih zapustimo dolino in se podamo malo višje, kjer še industrija ni začela z zastrupljanjem ozračja.

Lahko bi naštel še in še točk, kamor se lahko podaš ob prostih dnevih ob vznožju Pece, Uršlje gore ali drugod. Povsod so lepo opremljeni planinski domovi. Opisal bom le dve takšni turistični točki, ki nam še nista toliko poznani.

V tem poletju je na Brdinjah kmet Marolt začel s kmečkim turizmom. Obiskal sem to kmetijo, ki leži na vrhu Brdinj. Pogovor je stekel z Ivanom in Štefko Zabev. Dejala sta, da je kmečki turizem danes že potrebna dejavnost. V dolini je danes kar težko dobiti kaj naravnega, zato so se, kakor tudi nekateri drugi kmetje, odločili, da dajo našemu delovnemu človeku kaj domačega jesti in popiti.

»Pri nas,« je nadaljevala gospodinja Štefka, »lahko dobiš vsak dan skuto s šunko, svinjsko meso, mošt, borovničevo žganje in seveda domač koroški kruh.«

Zaželel sem jima obilo uspeha pri vsakdanjih opravilih na kmetiji in pri razvijanju kmečkega turizma.

Druga takšna izletniška točka je nad Prevaljami, na Breznici. Tam je v oktobru

Proslava krajevnega praznika na Navrškem vrhu

Foto: F. Kamnik

Zdravljenje in rehabilitacija alkoholikov

Kljub temu da je vedno več oseb, ki se zdravijo proti alkoholu in da je v zadnjih treh letih bil v Sloveniji napravljen bistveni premik glede zdravljenja alkoholikov, vedno gosteje prihajajo na vrata socialne službe svojci alkoholikov in nadrejeni z delovnih mest z vprašanji o problemih alkoholizma. Zato ne bo odveč, če kljub pogostim takim publikacijam v dnevnem časopisju ponovimo, kam se je mogoče zateči in po kaki poti je moč pripraviti alkoholika do zdravljenja in rehabilitacije.

Posebno so za alkoholizem oziroma težave, ki jih povzročajo, zainteresirani alkoholiki sami ter njihovi svojci. Gre za bolnike, ki imajo vsekakor veliko praktičnih izkušenj v bolezni (alkoholizmu), a niso zmožni niti ne vedo, kako bi si lahko pomagali. Podobno je tudi s člani iz družin alkoholikov, ki na lastne oči gledajo propadanje svojih dragih, pa ne vedo, kako bi jim uspešno pomagali pri zdravljenju njihove bolezni, niti ne, kako bi pomagali pri zdravljenju vseh težkih družinskih, gospodarskih in drugih socialnih težav, ki spremljajo alkoholika in njegovo družino.

Kako pripraviti alkoholika na zdravljenje? Znano je, da se alkoholik odloči za zdravljenje šele tedaj, ko se zaradi svoje alkoholne bolezni znajde v takšni stiski, ki iz nje praktično ni drugega izhoda. V takšno stisko privedejo alkoholika ponavadi naslednje okoliščine:

1. resna grožnja žene — z razvezo zakona,
2. kadar mu grozi disciplinski odpust iz službe oziroma kadar se temu lahko izogne le, če privoli v zdravljenje,

3. ko so zdravstvene posledice že tako hude, da ima alkoholik sam občutek, da mu že resno pojemajo življenjske moči in ker se boji, da bo umrl,

4. posamezni alkoholiki se odločijo za zdravljenje tudi po dolgotrajnem prepričevanju, prigovarjanju svojcev in prijateljev, vendar šele tedaj, ko so zaradi posledic alkoholizma prišli že v stisko ali zagato,

5. nekateri so odločijo za zdravljenje zaradi storjenih kaznivih dejanj (deliktov) misleč, da si bodo z zdravljenjem ustvarili olajševalne okolnosti,

6. na zdravljenje pa pridejo tudi zaradi varnostnega ukrepa o obveznem zdravljenju alkoholizma, ki ga izreče pristojno sodišče.

Iz vsega navedenega sledi, da se gre alkoholik zdraviti predvsem zaradi zunanjih pritiskov, torej nikoli povsem prostovoljno, temveč kvečjemu pogojno — prostovoljno. Torej: če alkoholik odklanja zdravljenje, ga z opisanimi ukrepi smemo in celo moramo spraviti v stisko, kar še najlaže naredijo nadrejeni na delovnih mestih, kjer ne bo imel drugega izhoda kot zdravljenje. Razumljivo pa je, da mu je treba zdravljenje tudi omogočiti, sicer ga sploh nima smisla spravljati v stisko.

Kakšne pa so možnosti za zdravljenje? se sprašujejo mnogi. Možnosti zdravljenja alkoholikov v Sloveniji so minimalne, saj imamo skupno samo **okoli 200 postelj za sodobno zdravljenje** alkoholikov, to je v Skofljici, Vojniku, Idriji in Ormožu, medtem ko je v Slo-

veniji registriranih 80.000 alkoholikov, ki so nujno potrebni zdravljenja, prevzgoje in rehabilitacije. Ker pa posteljnega deficita še dolgo ne bo mogoče rešiti, se je pristopilo k zdravljenju in rehabilitaciji v psihohigijskih posvetovalnicah in klubih zdravljenih alkoholikov.

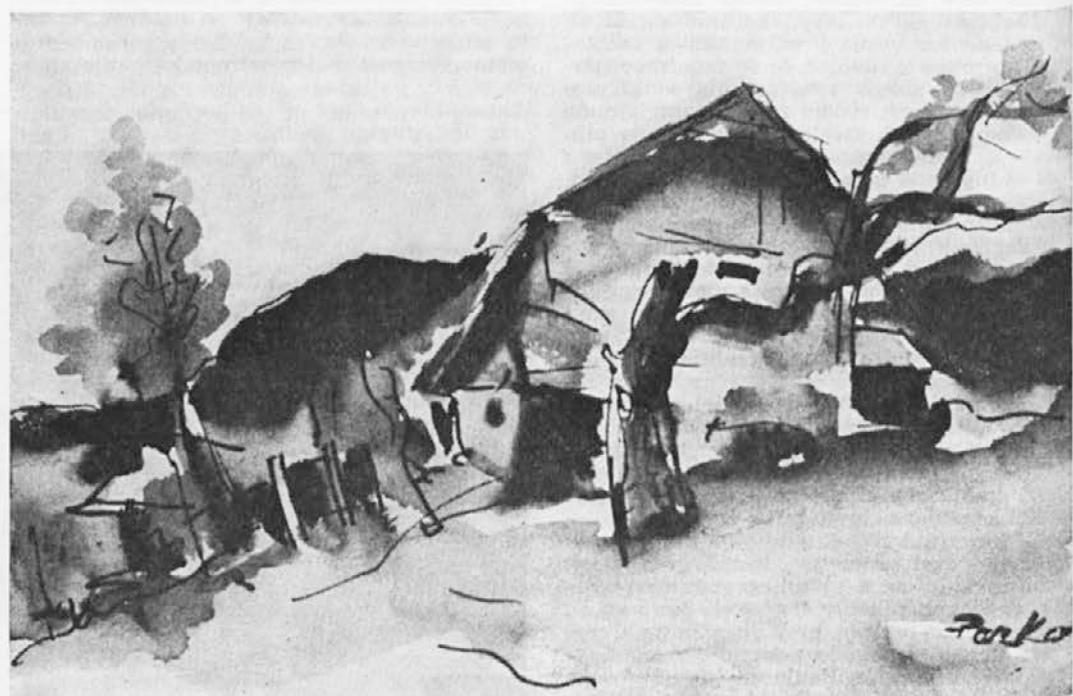
S pomočjo centra za zdravljenje in preprečevanje alkoholizma je širom Slovenije že prek 80 klubov in skupin zdravljenih alkoholikov, v katerih je včlanjeno blizu 3000 zdravljenih alkoholikov, od katerih jih abstinira približno 80%, redno delajo, se normalno obnašajo in vztrajajo na poti kompletne reha-

bilitacije. Približno isto število svojcev je prav tako vključenih v klube zdravljenih alkoholikov. Člani kluba se sestajajo enkrat tedensko in na tovariški in prijateljski način nudijo pomoč tistim, ki so v krizi. Člani kluba pomagajo prekiniti recidivo pri njihovem članu brez posebnega hospitalnega zdravljenja. Delo kluba spodbujajo in strokovno vodijo terapevti kluba (običajno zdravnik, socialni delavec in medicinska sestra). Pojav klubov zdravljenih alkoholikov v Sloveniji in izredni rezultati v njihovem delu, kažejo, da so prav klubi tisti novi sociološki fenomen, ki je v zadnjih dveh letih bistveno prispeval k spreminjanju družbene zavesti o usodnih posledicah alkoholizma za slovenski narod. Izkazalo se je, da brez zdravljenja, prevzgoje in rehabilitacije alkoholikov ne moremo storiti ničesar pomembnega na področju boja proti alkoholizmu.

F. K.

Nove knjige v strokovni knjižnici

- 5422 Schelo S. J., Integrierte Instandhaltungsplanung und Steuerung mit elektronischer Datenverarbeitung 1972.
- 3587/333 Kveder A. Vpliv hitrosti in stopnje deformacije na procese poprave in rekristalizacije po deformaciji jekel na visokih temperaturah 1974.
- 3587/334 Grešovnik F., Razvoj in aplikacija metodike raziskav značilnosti kristalnih zrn osnove faze v jeklih z rentgensko metodo 1974.
- 5423 Hörnig/Schneider, Schutz durch VDE 0100 1970.
- 5424 Sera v elektrotehniških staljah 1973.
- 5425 Sachs R., Deutsche Handelskorrespondenz 1973.
- 5426 Sachs R., Commercial Correspondence 1972.
- 5427 Franzen C. F., Englert T., Der Aufzugbau 1972.
- 5428 Leyšin A. I., Duga Gorenija 1973.
- 5429 Cammann K., Das Arbeiten mit ionenselektiven Elektroden 1973.
- 3587/335 Markušić T., Razmjena analiza i usavršavanje analitičkih metoda 1974.
- 5430 Ivković B., Struktura troškova proizvodnje u obradi metala 1974.
- 5431 Kosovac M., Kancelarijsko poslovanje 1974.
- 5432 Priročnik za uporabo sistema krmljenja razvojnih nalog — Projektna organizacija 1974.
- 5433/1 Abatscher Keil, Druck Messumformer 1. 1972.
- 5433/2 Druckmessverfahren Grenzwinkel — Refraktometer, automatisches 2. 1972.
- 5433/3 Grob — Fein — Einstellung Magnetfeldkoppler 3. 1972.
- 5433/4 Magnetfeldröhre Quotientenmesser 1972.
- 5433/5 Rabatmarken — Automat Symmetrierung 5. 1972.
- 5434 Hachenberg H., Industrial Gas Chromatographie Trace Analysis 1973.
- 5435 Fischbeck K., Logarithmische Rechentafeln 1972.
- 5436 Selder H., Einführung in die numerische Mathematik für Ingenieure 1973.
- 5437 Schmitter H., Steuerschaltungen für Antriebe 1974.
- 5438 Schmitter H., Vom Schaltzeichen zum Schaltplan 1972.
- 5439 Borstelmann P., Handbuch der elektrischen Raumheizung 1970.

Ivan Kogelnik odprl nov gostinski lokal. Točka je tem bolj zanimiva, ker se od tam prav lepo vidijo Prevalje, v daljavi pa Ravne s svojimi mogočnimi stolpnici na Čečovju.

Ta lokal ima veliko točilnico, dvorano, ki lahko sprejme okoli 50 gostov, ter prenočišča. Seveda tudi tu ne manjka specialitet z domačim kruhom, kakor tudi jedi, pripravljene na žaru. Človek, ki obiše ti dve izletniški točki, se tam lahko sprosti in vsaj za nekaj časa pozabi na svoje vsakodnevno delo in skrbi v dolini.

F. Rotar

Lojze Perko, Jesen na Strojni, akvarel

KAJ SO REKLI MLADI DELEGATI NA IX. KONGRESU ZSMS

V grobem vam posredujemo najbolj zanimive stvari, ki so jih mladi obravnavali na IX. kongresu Zveze socialistične mladine.

Politična aktivnost RKC

V ustavi republike in federacije smo odnose med cerkvijo in državo zelo jasno opredelili in je takšna opredelitev dobila v javni razpravi pri vseh občanih, vernih in nevernih, polno podporo, čeprav smo bili priča poskusom visokih cerkvenih oseb, da bi s svojo poslanico in s predlaganimi spremembami dobili možnosti, da bi v bodoče tudi javno politično nastopali v družbi.

Ni bila potrebna polemika s škofi o njihovi poslanici, kajti delovni ljudje in občani so preko javne razprave dali jasen odgovor na poslanico. Popolnoma jasno je, da tisti, ki mu je vera osebna stvar in je ne izkorišča v politične namene, ne bo sprejemal in podpiral dejavnosti cerkve v tej smeri. Te nezdrave elemente znotraj rimskokatoliške cerkve, ki s svojo dejavnostjo vnašajo nemir med naše skupne odnose, lahko označimo s ponovnim oživiljanjem klerikalizma in belogardizma, kajti človek — veren ali ateist ne more oprostiti tistemu delu duhovščine, ki se še ni uradno odpovedala belogardizmu in ga obsodila zaradi najhujše zlorabe vere in cerkve, pa tudi zaradi izdaje naroda v trenutku, ko mu je bila bolj kot kdaj prej potrebna enotnost ne glede na ideološko prepričanje. Dokler cerkvena oblast tega ne bo storila, bo nosila hipoteko, spričo katere se človek ne more otresti prepričanja, da protirevolucionarno in protinarodno delovanje še obstaja. Dejstvo je, da se je delovanje cerkve v zadnjem obdobju okrepilo na vseh področjih njenega delovanja.

Pretirano poudarjanje katoliške socialno-politične doktrine, in sicer v smislu, da se pri obravnavanju in ocenjevanju posameznih družbenih vprašanj enostransko poudarja, da je le katoliška socialnopolitična in moralna doktrina edino pravična osnova za ureditev družbenih odnosov pri nas — tako razlago in favoriziranja zasledimo večkrat tudi v verskem tisku. O družbeni škodljivosti takšnih ocen in razlag ni potrebno veliko govoriti, saj je jasno, da v ničemer ne prispevajo k medsebojnemu spoštovanju, enotnosti in strpnosti med občani različnih verskih skupnosti.

Boj proti klerikalizmu ni samo zadeva ZK, ampak je naloga vseh, ki želijo resnično svobodno socialistično družbo, osvobodeno vseh zlorab. Ne smemo dovoliti, da bi te sile v imenu cerkve razvijale so-

cialne, športne, kulturne in druge dejavnosti, ki poskušajo tekmovati s podobnimi samoupravnimi ustanovami. V ozadju tega je namera, da bi verniki, predvsem pa mladina, ki idejno še ni izgrajena, verjeli, da v institucijah in organizacijah samoupravne družbe niso enakovredni in zato potrebujejo svoje posebne organizacije. Vsiljevanje take miselnosti med mladino vnaša nemir in nestrpnost, ki lahko ima težke posledice pri vzgoji mlade generacije v samoupravnem duhu.

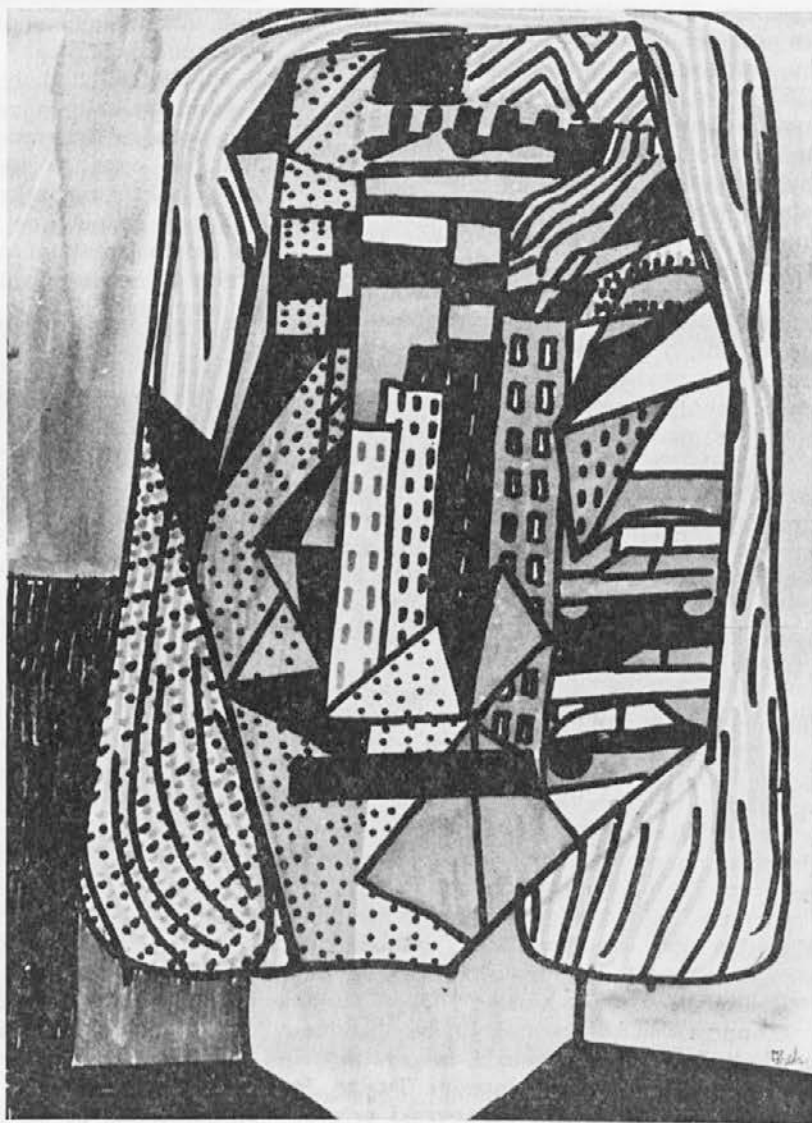
Klerikalizem pomeni poleg tehnokratizma in birokratizma največjo potencialno nevarnost v naši družbi. Slehera politika, ki bi ožila fronto, ki bi ustvarila umetne razlike na ideološki pregradi, ki bi a priori vrednotila ljudi, državljane in samoupravljalce na ateiste in na drugi strani na verujoče, bi bila obsojena na nespeh. Najbolj obrestovana sredstva so

sigurno tista, ki jih vložimo v mladega človeka, v njegovo vzgojo in tega se v cerkvi včasih bolj zavedajo kot pa v naši samoupravni socialistični skupnosti.

Socialistično in samoupravno angažirana šola

V socialistični družbi je in mora biti pogled na svet marksističen. Nemogoče je graditi marksistični svetovni nazor z nemarksističnim izobraževanjem in usposabljanjem. In tako izobraževanje je nujno zlasti za mladega človeka. Osnova za doseg množičnega marksističnega usposabljanja pa mora biti šola. Tu morajo mladi dobiti osnove marksizma, ki so izhodišče za nadaljnje usposabljanje.

Šola je v vsakem družbeno-ekonomskem sistemu vedno angažirana. Tudi takrat, ko je šola razglašala svojo popolno nevtralnost, je vendar s svojim ravnanjem še kako močno posegla v konkretno družbeno prakso. Vedno v zgodovini razredne družbe je bila vzgoja v rokah vladajočega razreda, in razredna družba pomeni neko določeno razklanost v vzgoji, kjer

V. Krebs, Spomini,
flomaster

je na eni strani vladajoči, na drugi pa vladani razred. Samoupravljanje pa prvič v zgodovini odpravlja tako razliko.

Konkretizacije vzgojnega smotra v naši socialistični družbi še nismo opravili. V teoretičnih razglabljanjih se najbolj podčrtuje zahteva po razvijanju osebnosti, ki bo sposobna kritično presojati obstoječe in ga izboljšati. S šolo smo nezadovoljni, ker je njena osnovna slabost, da je še vedno šola izobraževanja. Naloga šole pa je tudi vzgoja.

Nadaljnja značilnost za našo šolo je kopičenje učnih predmetov, čemur je podrejen učni načrt, ki ima vse značilnosti pozitivističnega modela programa. V šolo moramo vrniti marksistično logiko, samo tako bomo dosegli uspeh v razvijanju vzgoje in dvignili dejnost. Ta uspeh je v mnogočem odvisen od učiteljev, ki pa morajo biti za tako povečano funkcijo usposobljeni. To pomeni, da bo treba sistem pripravljavanja in usposabljanja učnega kadra spremeniti. Praksa nam je pokazala, da mladi učitelji niso imeli idejne vzgoje. Kako naj potem nastopajo kot družbeno aktivni delavci? Rezultat tega je površno razlaganje družbenih problemov brez temeljite teoretične osnove, skratka zapadnjaško. Učitelj mora biti napredno, marksistično angažiran, razredno opredeljen ter aktiven borec za samoupravne socialistične odnose. Pedagoškega kadra je malo, ker pedagoško delo ni družbeno enakovredno ovrednoteno.

Gibanje »Znanost mladini«

Predlog resolucije Zveze socialistične mladine Slovenije jasno opredeljuje vlogo in odnose te organizacije do znanosti in študijsko-raziskovalnega dela mladih. ZSMS se intenzivno zavzema za široko uveljavitev tega področja, ki slovenski mladini približuje znanstveno misel, znanstvene metode, organizira mladino v znanstveno-raziskovalnem delu itd. Pomembno je, da to gibanje zbira mlade raziskovalce na letnih raziskovalnih taborih, kjer pod vodstvom uglednih raziskovalnih institucij in znanstvenih delavcev sodelujejo v raznih pomembnih raziskavah in v različnih znanstvenih disciplinah. Preko tega mentorskega dela in organiziranih akcij je gibanje uspelo napotiti in voditi vrsto mladih v znanstvenem delu. Mnogim je gibanje omogočilo, da so res kmalu spoznali oblike in značaj posameznih znanstvenih področij, se vključili, sodelovali in pozneje uspešno nadaljevali to delo na univerzi, kjer mnogi danes že delajo kot asistenti, strokovni delavci ali uspešni strokovnjaki v praksi.

Gibanje »Znanost mladini« bo lahko ob mladinski organizaciji pomagalo mladim raziskovalcem najti sodobne marksistične poglede na znanost, to je, razčistilo bo ideološke poglede na posamezne oblike znanosti, družbenih ved, pa tudi formiralo sodobno socialistično samoupravno miselnost. Tako usmerjeni mladi znanstveni kadri pa bodo dragocen prispevek v nadaljnjem razvoju družbe in naše znarosti, kakor tudi v kadrovske strukturi ju-trišnjih znanstvenih ustanov.

Znanost vse bolj postaja in se obravnava kot element proizvodnje, integralni del družbenoekonomskih odnosov. Tu se je odprl v vsej širini nov manevrski prostor

Zvezi socialistične mladine Slovenije, prostor, v katerem morajo najti novo kvaliteto tudi konference mladih delavcev na vseh nivojih.

Mladinski turizem — integralni del dejavnosti mladih

Splošna značilnost mladinskega turizma v Sloveniji je: životarjenje in dotrajani objekti. Glede zmogljivosti mladinskega turizma sodimo na rep Evrope. Da bi rešili mladinski turizem, ki ima svojevrstno politično-ekonomsko obeležje, bo potrebno ustanoviti samoupravno interesno skupnost objektov in poslovalnic mladinske turistične materialne baze, družbena skupnost pa bi morala hkrati z drugimi sistemskimi rešitvami zagotoviti takšne materialne pogoje, ki bi trajnejše potrdili družbenoekonomski status mladinskega turizma.

Končna rešitev problema bo možna le takrat, ko bo to področje postalo sestavni element družbene reprodukcije in politike družbenega razvoja. Za zagotovitev tega cilja je potrebno poiskati trajne in praktične rešitve v sistemu financiranja. V sedanjem trenutku pa potrebujemo za sanacijo okoli 200 milijonov starih din.

Sredstva in možnosti informiranja

Ustava in delegatski sistem narekujeta nov poudarek v sistemu informiranja. Dejstvo je, da so do sedaj in tudi še danes množični mediji bili osnova vsega informiranja. Ostala sredstva informiranja, ki so delovnemu človeku mnogo bližja: tovarniška, šolska, študentska glasila, bilteni, informatorji, oglasne deske, panoji ipd., so imela z redkimi izjemami dokaj pasivno vlogo.

Ali ni tudi tisti, ki informira samo stočlanski kolektiv o vseh za njih pomembnih vprašanjih, vreden tega, da mu avtomatično priznajo status slovenskega časnikarja in ga sprejmejo v društvo?

S tem se nikakor ne odreka pomen, ki ga imajo množični mediji. Seveda jih je treba z nezmanjšanim tempom razvijati in usmerjati, hkrati pa z vsemi močmi pristopiti k izdelavi čimboljših informacijskih sistemov v organizaciji združenege dela, šolah, zavodih in fakultetah.

Znano je, da je neinformiranost najboljša podlaga za življenje in razvoj birokratsko-tehnokratskih teženj. In narobe: informiranost je najboljši serum za zdravljenje teh bolezni. A to je tudi ena od naših osnovnih nalog.

Uresničevanje ustave

Najbolj boleče protislovje, ki ga občuti mlad človek v družbi, je protislovje med formalno shemo deklariranih samoupravnih odnosov in pravic ter dejansko možnostjo, da se v njih realizira. Realizacija samoupravnih pravic je vselej realizacija osebnih kvalit, lastne osebnosti in interesov, vendar v določeni družbeni grupi, kjer se le te ovrednotijo, stimulirajo ali zavrnejo. Skratka, samoupravne pravice se vselej uresničujejo v samoupravnem odnosu po principu enakih možnosti za enake kvalitete in obratno. Že pri tem odnosu je mlad človek večkrat prizadet in razočaran. Čeprav je to protislovje postranskega pomena in deluje predvsem stimulatивно, pa ga zlasti pri mladem člo-

veku ne gre zanemariti. Dejstvo, da je večkrat premalo usposobljen, da svoja hotenja realizira v samoupravni akciji, ga lahko, zlasti, če so tudi samoupravni odnosi v tem okolju šibki in deformirani, pasivira in utrjuje v prepričanju, da je treba avtomatično urediti pravične odnose med ljudmi, kar pa lahko stori le sposobna in moralna osebnost ali organizacija. Njegova praktična družbena dejavnost se v tem primeru reducira le na kritiko deformacij in nepravilnosti v določenem okolju, na kritiko, ki predstavlja posameznika ali organizacijo, ki naj te zadeve uredi. Zato večkrat opažamo šibko aktivnost mladih v samoupravni organizaciji in njih mnogo bolj aktivno kritično odločnost predvsem v političnih organih in organizacijah.

Mladim se z novo ustavo odpirajo neomejene možnosti vključevanja v družbene samoupravne odnose, možnosti odločanja, poudarjanja stališč in predlogov in ne nazadnje tudi razreševanje problemov mlade generacije. Če je med glavnimi cilji ustave družbenopolitičnega in političnega položaja in vloge delavskega razreda uresničevanje njegovih konkretnih interesov, je med najvažnejše dejavnike, ki naj to zagotove, nujno uvrstiti družbenopolitične organizacije na čelu z ZK, sindikati, SZDL in ZSMS, ki mora bolj kot do sedaj biti prisotna v delovanju vseh subjektivnih socialističnih in samoupravnih sil v vseh konkretnih trenutkih družbenega dogajanja v vseh sredinah. Le tako bomo uspeli v uresničevanju nalog, ki jih pred nas postavljajo dokumenti ZSMS, ZSMJ in ZK kot avantgarde delavskega razreda.

Kultura je pomembna fronta idejnopoličnega dela

Osnovne ovire, na katere smo naleteli v naši kulturni akciji, izvirajo iz širših družbenih razmerij, v katerih nastaja kulturna politika. Pretežno administrativno in etatično urejanje družbenih odnosov na področju kulture in idejna zmeda, ki je v družbi vladala pred 21. sejo ZKJ in Pismom tovariša Tita, sta na široko odprla vrata mnogim negativnim pojavom v kulturi. Cvetelo je elitništvo, klikarstvo, vladala je miselnost, da je kultura izključna last inteligence, v množični kulturi sta se bohotila šund in kič. Amaterska kulturna tvornost je nazadovala. V nadaljevanju naše kulturne akcije si bomo morali prizadevati za čim hitrejše uveljavljanje ustavno uzakonjenih samoupravnih odnosov v kulturi. Kulturno akcijo bomo morali razširiti tako, da bodo vanjo zajeta vsa področja mladinske umetniške ustvarjalnosti in da se bodo tradicionalne kulturne ustanove (gledališče, film, televizija, radio, revije, galerije, koncertni odri) odprli najboljšim mladim umetnikom. Prizadevali si bomo za večjo širino amaterske kulture, za usposabljanje kulturnih animatorjev, ki jih predvsem manjka v mladinskih klubih in v TOZD ter za boljšo materialno osnovo in kadrovske politiko v strokovnih organizacijah in društvih, ki se ukvarjajo s kulturno dejavnostjo.

Moto naše kulturne akcije je: najboljše kulturne dobrine in možnosti za umetniško ustvarjanje morajo postati last vseh delovnih ljudi, predvsem pa mladine. V mladinski organizaciji smo se vedno opre-

Zapuščina najmlajšim - strup

Najbolj žgoč problem, ki se neposredno nanaša tudi na nas mlade, je onesnaženje okolja. Mežiška dolina je žal med najbolj onesnaženimi kraji ne samo v Sloveniji, ampak že kar v Jugoslaviji. Vztrajno in temeljito zastrupljamo vodo, zemljo in atmosfero. Voda — nekoč vir zdravja in življenja, postaja sovražnik živih bitij. Zastrupljamo jo z nafto in njenimi derivati, s sintetičnimi detergenti, s cinkom, s svincem, lugi, insekticidi itd. Menjamo ji barvo, okus, gostoto in temperaturo. Vode v Sloveniji so že tako onesnažene, kot da bi v naši državi živelo desetkrat več ljudi, kot nas je v resnici.

Reka Meža, ki izvira pod Olševo, je v svojem zgornjem toku bistra in čista. Je pitna in kmetje imajo iz nje napeljane vodovode do domačij. V njenem kratkem toku do izliva v Dravo pa jo industrija in brezvestni posamezniki popolnoma onesnažijo. Po dolini ima reka samo še funkcijo površinske kanalizacije, saj je znano, da v tej dolini industrija slavi zmago nad naravo.

Topilnica v Žerjavu je glavni vir onesnaženosti. Z zdravstvenega stališča je najnevarnejše onesnaženje zraka s svincem. Poprečna koncentracija svina v zraku v zgornjem delu Mežiške doline je okrog 25 mikrogramov na kubični meter, v zraku, v spodnjem delu doline pa 4,7 mikrogramov na kubični meter zraka. Če te podatke primerjamo z jugoslovanskimi in mednarodnimi normami, ki dopuščajo za zunanjo atmosfero maksimalno 0,7 mikrograma svina na kubični meter zraka, vidimo, da je dejanska koncentracija svina nad Žerjavom približno 100-kratna, na Ravnah pa približno 10-krat večja od dopustne. Svinec se kot droben prah razprši po ozračju, ker pa spada med težke kovine, je njegov škodljivi učinek na organizmu toliko bolj nevaren, saj se veže z nekaterimi amino kislinami. Kot trdno vezana sestavina se ne izloča iz telesa, ampak se njegova količina v organizmu postopoma kopiči. Z maščobami oblikuje stabilne komplekse, ki rušijo normalen proces presnove v telesu in tako vplivajo tudi na sistem živčevja.

Šele pred nedavnim so naredili analize o vplivih svina na nukleinske kisline, to je snovi, ki omogočajo potomstvo. Opazili so kromosomske nenormalnosti. Letos so v citogenskem laboratoriju v Ljubljani analizirali kromosome pri ljudeh, ki živijo v Žerjavu in okolici. Ugotovili so, da so določeni kromosomi fragmentirani, kar pomeni, da so nepopolni, okrnjeni. Ker je

deljevali za svobodo kulturnega ustvarjanja in se za to načelo opredeljuje tudi v bodoče. Vendar bomo morali bolj kot doslej odločno nastopati proti vsem poskusom, da bi kultura postala prostor za svobodno idejno ofenzivo samoupravnemu socializmu tujih sil. Zavzemali se bomo za to, da se bodo mladi seznanili s temeljni marksistične estetike in teorije o kulturi in se tako boljše usposobili za razpoznavanje prave idejne vsebine kulturnih stvaritev.

pri nepopolnih kromosomih oddajanje sporočil o sintezi snovi porušeno, je torej to nesporno telesna okvara. Tako se v zadnjih letih rodi v Mežiški dolini zmeraj več otrok s telesnimi okvarami. To je dejstvo in živ ter boleč opomin, zato nikar ne zanemarjamo ugotovitve, kako vpliva svinec na dedne lastnosti.

V Mežiški dolini je problem zase tudi prevelika količina SO_2 v zraku. Iz ene tone proizvedenega svina preide v atmosfero še 310 kg SO_2 , ki pomešan z zrakom povzroča na vegetaciji listno pegavost, sušenje, skratka odmiranje. SO_2 se veže s H_2O celičnega soka in tako nastane zelo razredčena H_2SO_4 , ki deluje škodljivo na rastlinje. Od iglavcev je najprej izginila jelka, polagoma jemlje smreko, najbolj trdovratno se drži bor. Naši vrhovi se počasi, a vztrajno spreminjajo v golo, brezživljenjsko puščobo. Tla so močno kisana, prihaja do razpadanja kamenin in do močnih erozijskih procesov. Zaradi hiranja rastlin se odkriva zemlja, nakar ji grozi izpiranje in nazadnje ostane le še golo kamnito pobočje. Taka je podoba našega Žerjava — gol, pust in zastrupljen je.

V železarni Ravne pa izločajo SO_2 predvsem žarilne peči v valjarni, čistilnici, kovačnica in kurišča v kotlarni. Poprečna letna koncentracija SO_2 v Mežiški dolini je večja od dovoljenega maksimuma, ki znaša 155 mikrogramov na kubični meter zraka.

Kaj je sedaj najbolj potrebno storiti, da bi onesnaževanje prenehalo, da bi gozdne površine dobile pravilen, se pravi svoj obraz?

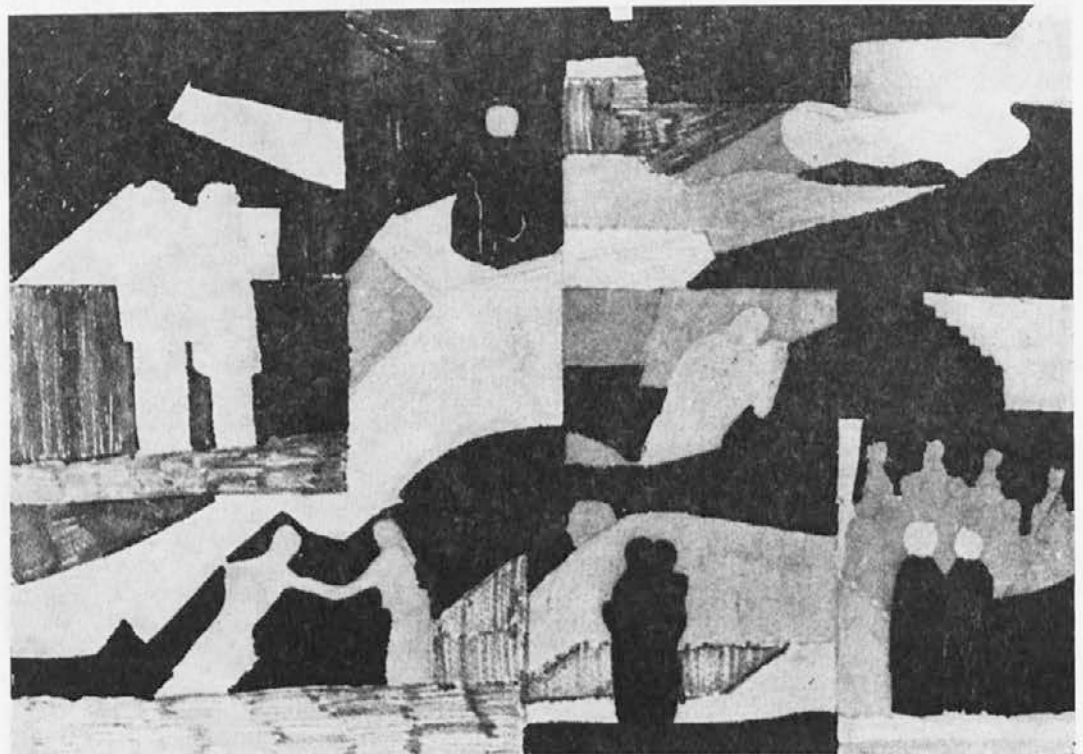
Vse skupaj je odvisno od finančnih sredstev. Z vso odgovornostjo in solidarnostjo smo v samoupravni sporazum zapisali, da je zaščita okolja skrb nas vseh. Povem naj, da stane celotna filtrirna oprema za železarno ali rudnik Mežico čez mili-

jardo in pol din. Pomoči od drugod ne pričakujemo. Edino, kar si želimo, je, da bi zvezni organi ukiniteli vsaj carino in razne terjatve na opremo in naprave za zaščito okolja, saj znaša ta 25 do 30 odst. od vrednosti uvoženih naprav. Če pogledamo, kaj ta sredstva predstavljajo za industrijo, ki povzroča onesnaženost, vidimo, da je to ogromna obremenitev, ki gre največkrat na račun razvoja in mehanizacije te industrije. Ravno ta panoga industrije pa je po vojni največ prispevala k razvoju nove Jugoslavije. Lahko se reče, da je prav iz te industrije, ki se danes nahaja v precej težkem položaju, zrasla vsa naša lahka industrija, ki pa so ji problemi onesnaženosti bolj ali manj neznan. Menim, da bi nujno morali ta problem reševati s samoupravnim sporazumevanjem, tako da bi združevali sredstva vse naše industrije, torej tudi tiste, ki z onesnaženostjo nimajo takih težav kot mi v železarni, se pravi v naši dolini.

Mladi doslej nismo pokazali kdove kakšne prizadevnosti v tej smeri, v bodoče moramo to opravičiti.

Verovati moramo v življenje in premagati bolezen, ki se imenuje: denar denar in dobiček dobiček. Mladi še nismo na tej stopnji pokvarjenosti, zato se ji lahko še mirno upremo. Toda ali bomo to res storili, ali ne bomo postali neustavljivi dirkači za denarjem, za prežitki, za tistim: hočem še več in več, ko se bo ponudila prva priložnost za to?

Kdo ve odgovor na to, kako spremeniti v človeku občutek za sistem vrednot: ne samo čedalje več denarja, čim lepša hiša, najbolj luksuzen avto: ampak: NARAVA, PREPROSTOST, ČLOVEČNOST. Ne mislimo samo na danes, pomislimo še kdaj pa kdaj na jutri. Človek še vedno noče spoznati stare resnice, da brez lesa lahko živi, brez gozda pa ne, ki so zelena pljuča industrijske pokrajine. Ali bodo vse posledice onesnaženega okolja lepa zapuščina našim otrokom? Mirko Čreslovnik

V. Krebs, Ljubzensko potovanje, flomaster

Mladi v KS, sodelovanje s SIS ter s koroškimi Slovenci

Občino sestavljajo štiri krajevne skupnosti, v katerih živi pretežen del našega prebivalstva, saj je prav za našo občino značilna velika koncentracija prebivalstva okrog dveh največjih podjetij. Ljudje so pretežno mladi. Hiter povojni razvoj težke industrije je privabil mnoge delavce iz manj razvitih območij Slovenije ter vse naše širše domovine na naš koroški konec, kjer so si ustvarili družine in domove. Prav ta močan dotok delovne sile pa pomenjuje to, da je sedaj v naši občini okoli 6000 mladih v starosti od 14—27 let, ki bi glede na leta morali biti vsi pripadniki mladinske organizacije. Vendar v ZSM deluje aktivno le del teh mladih, večina pa ostaja ob vseh naših družbenih spremembah pasivna, ali pa so zaprti le v ozek krog delovanja, ki ga imajo organizacije, ki tudi vključujejo mlade (taborniška organizacija, planinsko društvo, športna društva). Za takšno stanje je gotovo več vzrokov in težav, s katerimi se naša organizacija srečuje ter vlaga ves napor, da bi jih odpravila. Občinska konferenca zveze socialistične mladine vključuje v krajevni skupnosti vse mladinske aktivne večjih krajev ter še vrsto aktivov po manjših zaselkih in vaseh. Pri teh aktivih so zanimiva predvsem ta zapažanja, da dejavnost skoraj v vseh aktivih periodično raste in pada ter da sta dejavnost in elan mnogo večja pri tistih aktivih, ki imajo maloštevilno članstvo ter obsegajo manjše prostorsko območje. Vzrok temu je, da doslej nismo imeli načrtno izoblikovane kadrovske politike, pomenimo tudi mentorje, ki bi obmenjavi kadrov, ta je še posebno značilna prav za našo organizacijo, pomagali novim vodstvom pri uvajanju v delo z mladino. Mentorji bi s svojimi izkušnjami in nasveti tudi popestrili dejavnost aktivov.

Torej ugotovitev, da je večja organiziranost in delavnost v manjših sredinah, nas je privedla do tega, da smo aktivne, ki združujejo veliko število mladih, razdelili na več manjših aktivov, ki zajemajo samo določene stanovanjske soseske.

Na ta način je večjemu številu mladih omogočeno še bolj neposredno odločanje in opredeljevanje o problemih, ki jih teže.

Največji problem, s katerim se mladi soočajo iz dneva v dan skoraj v vseh aktivih v krajevni skupnosti, je: financiranje dejavnosti teh aktivov. Negativno finančno stanje marsikdaj ovira ali včasih čisto onemogoča organiziranost in delavnost mladih. Cel kup resničnih primerov je, ko so dobro načrtovane akcije padle v vodo samo zaradi pomanjkanja denarja. Mnenja smo, da moramo z vsemi drugimi družbenopolitičnimi dejavniki in skupaj s krajevno skupnostjo nemudoma rešiti problem financiranja aktivov Zveze socialistične mladine v krajevni skupnosti, s tem pa zagotoviti vsaj minimalna sredstva za njihovo delovanje, katerega cilj pa je: vzgojiti zdravo in socialistično usmerjeno osebnost.

Enako pereč problem kot financiranje aktivov je tudi vprašanje prostorov. V zvezi s tem pa še koristna poraba prostega časa, ki ga mladi preživljajo po šoli ali

po delu doma. Jasno, da pri tako negativno rešenem vprašanju prostorov naša organizacija ne more imeti nobenega vpliva na dejavnost mladih v njihovem prostem času. Zavedamo se, da je prosti čas mladih tisto razpotje, ki mladega človeka nemalokrat potegne na stranski tir in zato v konflikt z moralnimi normami, če že ne kar z zakonom. Če hočemo mlade razviti v zdrave, socialistično usmerjene ljudi, ki bodo spoštovali našo družbo, zakonodajo in novo ustavo, je nujno, da se organizira smotrna uporaba prostega časa. Rešitev tega stanja, ki je v naši občini problem z veliko začetnico, je možna edino tako, da se dejavnost mladih organizira v mladinskih klubih, ki naj bi bili vsaj po vseh večjih krajih v občini. Klubi bodo morali imeti natančno izdelane programe z osnovo na družbenopolitičnem usposabljanju vseh mladih v krajevni skupnosti. V klubih bi se mladi seznanjali tudi z delom drugih društev in organizacij, ki vključujejo mlade. Naravno je, da ne bi manjkal zabavni program, saj bi verjetno marsikdo nehal pohajkovati po gostilnah, če bi imel možnost zabavati se v mladinskem klubu normalno in po pameti. Z ustanovitvijo klubov bi bil storjen še korak v boju proti alkoholizmu, kateremu podlega vedno več mladih. Mladi v ravenski občini že dolgo obozariamo na posledice, ki jih lahko takšna stihija prinese. Temu smo posvetili problemsko konferenco. Že tam smo ugotovili, da je mladinski klub nujna potreba za vse mlade ljudi. Kratkotrajno pa je vse skupaj ostalo samo pri besedičenju. Seveda se običajno pri financiranju klubske dejavnosti zatakne. Toda klubska dejavnost se ne sme skomercializirati, mladim mora nuditi smiselno preživljanje prostega časa, ne da bi bilo vezano na članarino ali celo vstopnino v klub, mora biti omogočen dostop vsakemu, ne glede na njegovo denarno sposobnost. Ob veliki potrebi po ustanavljanju klubov za razvoj čvrste socialistične osebnosti se spotikamo ob finančne ovire, z druge strani pa smo priča žalostni podobi, kako vse več mladih zahaja v verske ustanove, kjer jih duhovni zagotovo ne vzgajajo v socialističnem in marksističnem duhu. Človek se vpraša, ali nam res ni do tega, da bi se mladi vzgajali za potrebe zdajšnjega časa, v korist samih sebe in družbe in ali je družba res tako revna, da s pomočjo mladih tega ne more storiti.

Prepričan sem, da bi se mnoge težave dale rešiti z boljšo povezavo s samoupravnimi interesnimi skupnostmi, saj to dokazuje konkreten primer kulturne SIS in aktiva ZSM Leše, ki sodelujeta na kulturnem področju na ta način, da kulturna SIS daje na razpolago aktivu strokovno vodstvo in materialno pomoč, aktiv pa mlade, ki so pripravljeni sodelovati v izvedbi dramskega dela. Tak način sodelovanja bi bil dober z vsemi SIS, ki imajo težave s pomanjkanjem mladega kadra, ne pa tudi s finančnimi sredstvi.

OK ZSMS Ravne aktivno sodeluje tudi na regijskem nivoju in sega še preko meje med naše rojake na avstrijskem Koroškem.

Že dalj časa sodelujemo na kulturnem področju, v zadnjem času pa jih skušamo seznaniti in navezati na naš družbenopolitični sistem, tako da predstavnike mladih iz zamejstva vabimo na vse oblike DP izobraževanja, ki jih prireja OK ZSMS Ravne.

Mladi v naši občini si bomo še naprej prizadevali, da bo organizirana in pravilno usmerjena ZSM prispevala čim več k nadaljnemu razvoju in k vzgoji takega mladega človeka, ki mu nihče ne bo mogel kratiti njegovih samoupravljaljskih pravic. V organizacijo ZSMS bomo še vključevali mlade ne glede na njihovo trenutno prepričanje in skušali bomo slehernega mladega mobilizirati v širše družbene akcije, predvsem za uveljavitev nove ustave, za gospodarski napredek naše družbe, skratka vsak mlad človek naj postane borec za boljše odnose med ljudmi. Če pa želimo to doseči, je potrebno izobraževanje in še enkrat izobraževanje.

Stojan Gerdej

Vsi teksti, razen Čreslovnikovega in Gerdejevega, so povzeti iz referatov, ki so jih podali delegati na 9. kongresu ZSMS.

NJIHOVE BESEDE

Skrivnost je vsemogoči duh birokracije.
Marx

Če civilizacije ni v človekovem srcu, potem je ni nikjer.

Duhamel

Človek je ustvaril stroj, toda stroj je zasužnjil človeka in človek dela, a ne živi več.

Gandhi

Mi boljševiki smo skromen narod, neosvajalski, a vseeno želimo osvojiti svet s svojimi idejami.

Kalinjin

Ostale skupine lahko propadejo ali izginejo, ampak konservativci — oni so prav tako zakoreninjeni kot smrtni greh.

Bull

Mladina je nosilec antiteze, negacija nekoga ravnotežja, katerega so ustvarile starejše generacije.

Keršovani

Človek ni zavoljo zakona, marveč zakon zavoljo človeka, to je človeško bivanje, medtem ko je v drugih državnih oblikah človek zakonsko bivanje. To je temeljni razloček demokracije.

Marx

POPRAVEK

V oktobrski prilogi »Mladega fužinarja« je prišlo do neljube pomote. Avtor članka »Še o akciji Kozjansko '74« Dani Golob je pomotoma naveden tudi pod »Pismom«. To pa je v resnici povzeto po brigadirskem Biltenu in ga je napisala Jasna Sebjanič iz Murske Sobote. Za pomoto se opravičujemo.

»Mladi fužinar« izhaja kot občasna priloga »Informativnega fužinarja«.

Ureja ga uredniški odbor: Rudi Mlinar, Nada Ortan, Robert Robnik in Zlatka Strgar, ki je odgovorna tudi za vsebino.

KULTURNA KRONIKA

Dve oktobrski razstavi

9. oktobra je bila v likovnem salonu otvoritev razstave »Arhivsko gradivo in njegovo varstvo«, ki sta jo skupaj priredila Pokrajinski arhiv Maribor in Študijska knjižnica Ravne na Koroškem. Ob tej priložnosti se ni pokazala samo širša uporabnost razstavnih prostorov v kulturne namene, ampak še bolj popularizacija tako pomembne dejavnosti, kot je arhivska, ki bo verjetno v nekem času zaživela tudi pri nas v sklopu študijske knjižnice in delavskega muzeja.

Od 18. do 31. oktobra je bila odprta razstava del slikarjev Rudija Gorjupa in Slavka Koresa. Oba umetnika smo spoznali že na razstavi lanske slikarske kolonije, zdaj pa sta se predstavila bolj celostno, Gorjup s 25, Kores z 12 deli. Prvega je v spremni besedi na vabilu predstavila Maruša Avguštin, drugega pa Andrej Ujčič.

Rudi Gorjup je krajinar, čigar barvne skice s terena, ki so še zelo akademsko realistične, se močno razlikujejo od podob, ki jih pokaže na razstavi. Vmes je namreč delo v ateljeju, ko z realistične predloge eliminira manj bistveno ter išče v predmetih njihove geometrične — kubne oblike — drevesna krošnja je valjasta krogla ali piramida, njive in oblaki bodo po tej logiki pravokotniki, rombi itd. Podprte z barvami dihaajo Gorjupu slike zdaj mir, zdaj toplino. Zelo skrbno je pretehtana kompozicija njegovih del, medtem ko motivni svet predstavlja Gorenjsko ter Ljubljano.

Iz besed A. Ujčiča povzemamo, da pripada Slavko Kores generaciji, ki jo je vojna tako zresnila, da likovne umetnosti ne more pojmovati kot igro, ampak v svojih delih zmeraj tudi kaj sporoča. Kores s svojimi deli ustvarja »poetično nadrealistični svet. Res je, da ta svet ni povsem preprost, vsebinsko je poln fantazijskih tvorb, ki se včasih približujejo kar sanjskim predstavam... Istočasno so daleč od neke realne pokrajine in prizora, pa spet blizu našemu doživljanju resničnosti.«

Okvirni program likovnega salona za sezono 1974/75

Vse kaže, da stoji ravenski likovni salon na pragu nove sezone pred težavno nalogo, kako uskladiti ponudbe umetnikov in lastne želje z finančnimi možnostmi in termini. Takole naj bi se zvrstile bližnje razstave:

- v začetku novembra Franc Boštjan s svojimi koroškimi znamenji,
- konec novembra slikarska kolonija 74,
- decembra Darinka Plevnik, morebiti skupaj z Andrejem Grošljem,
- januarja dva mlada umetnika z ljubljanske akademije,
- februarja Anton Repnik,
- marca katera od mlajših slovenskih slikark,
- aprila mala retrospektiva pomembnega slovenskega slikarja,
- v začetku maja likovniki iz pobratene Čačka,
- konec maja — otroške risbe,
- junija jeseniški Dolik.

Poleg tega bi bilo treba pokazati tudi kaj iz programa potujočih razstav Narodne galerije v Ljubljani, omogočiti umetnikom kakšno prodajno razstavo, najti termine za morebitne dobre razstave umetnikov, ki se javljajo naknadno, ter za kulturno izobraževalne razstave, kakršna je bila npr. razstava arhivskega gradiva. Ker vsem željam in okusom ne bo mogoče ugoditi, sestava programa ne bo enostavna. Kaže pa vztrajati vsaj pri eni značilni lastnosti, ki jo ta zasnova ima: domači likovniki ustvarjalci so dobro zastopani, kar je tudi prav.

Pet minut za spomin

Študijska knjižnica svojih nekaj razstavnih vitrin skozi vse leto namenja beleženju večjih in manjših dogodkov v kulturnem in političnem življenju. Nevsiljivo se ob obletnici Prešerna ali Prežiha pojavijo njuna dela, ko npr. predava Kermauner, vidimo njegovo knjižno bero, ko bo Janko Messner, bomo spet njegovo, itn.

Tako so sredi oktobra v salonu počastili Avgusta Kuharja s fotokopijami njegovih značilnih kratkih žlahtnosti in poslali vabila:

»Pridite, povasujte pet minut...«

Lepe, kulturne šege!

n. r.

5. OBLETNICA MOŠKEGA PEVSKEGA ZBORA »FUŽINAR«

Novembra bo pet let, odkar je bil na Ravnah ustanovljen moški pevski zbor Fužinar. Ta zbor sta takrat ustanovila pokojni Viktor Krivec in sedanji predsednik zbora Rudi Gerdej. Vsaka začetna pot je težka, pa so jo s trdim delom premagali. Takratni pevovodja tov. Krivec je za svoj zbor napisal pesem, ki opeva ravenskega jeklarja. Naslov je »Ravenski fužinarji«. Ob smrti pevovodje je zbor nadaljeval svojo začrtano pot s pomočjo Alojza Sat-

lerja. Pred dobrimi tremi leti pa je mesto pevovodje zasedla tov. Monika Plestenjak.

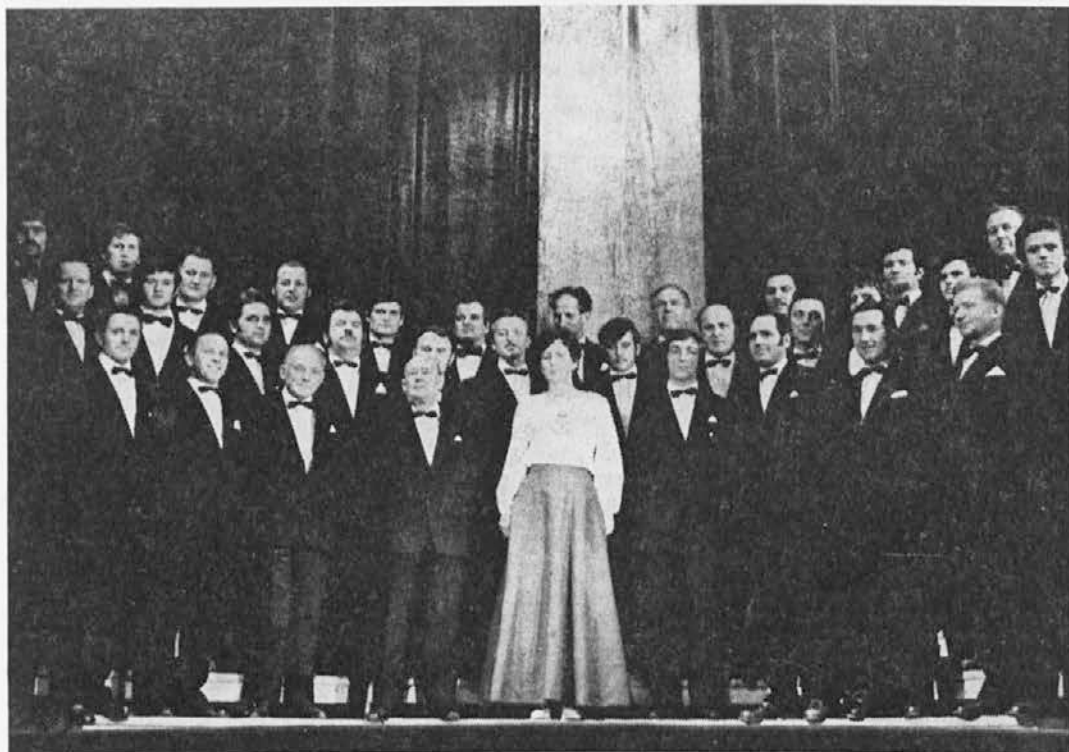
Za pevce zbora je bilo spet vse novo, saj so sedaj imeli za svojega vodjo pred seboj žensko. Sprejeli so jo v svojo sredo in pričeli z vso energijo vaditi domačo slovensko pesem. Seveda je čas prinesel svoje. Bilo je potrebno, da je zbor sprejel nove, mlajše člane. Tudi tu je potrebno pomlajevanje kot povsod drugod. Danes zbor Fužinar šteje že prek 30 članov. Spada pod okrilje kulturno prosvetnega društva »Prežihov Voranc«, prej pa je prepeval v okrilju društva upokojencev na Ravnah. Priključitev k sedanjemu društvu je bila dobro preiščena, saj se je zbor zelo pomladil.

Tov. Monika Plestenjak se je s svojim zborom udeležila raznih prireditev po dolini. Sodelovali so na pevski reviji »Od Pliberka do Traberka« ter na raznih prireditvah krajevne skupnosti Ravne. Preteklo leto so se odzvali vabilu Radia Maribor in tam posneli nekaj pesmi. V pretekli sezoni so se predstavili s svojim pestrim in dognanim sporedom domači publiki na pevski reviji v Črni in Mežici.

Čeprav so v sedanji zasedbi šele dobro leto, so pod strokovnim vodstvom tov. Monike Plestenjakove uspeli naštudirati celo vrsto slovenskih narodnih in umetnih pesmi ter nekaj pesmi drugih jugoslovanskih narodov. V svojem nadaljnjem delu imajo v načrtu še snemanje za ljubljansko televizijo in celovški radio. Zbor v pretekli sezoni ni imel samostojnega koncerta zaradi objektivnih vzrokov, s tem pa ni rečeno, da v novi sezoni ne bodo prikazali in zapeli, kar v resnici znajo. Z novo svežino bodo lahko peli pesmi naših dedov in babic in tako pripomogli, da ne bo zamrla, to nam zagotavljajo naši fantje, ki iz golega entuziazma in ljubezni do petja prepevajo pri moškem zboru Fužinar.

Celotnemu zboru Fužinar želimo ob njihovem jubileju vse najlepše, pri nadaljnjem delu pa veliko uspeha.

F. Rotar

Pevski zbor »Fužinar«

Tudi to je lahko klerikalizem . . .

Pripovedujejo, da je Krez, bajeslovno bogati grški kralj, prišel v Aleksandrijo k velikemu matematiku in astronomu Ptolomeju in ga vprašal, če obstaja za kralje kakšna krajša in lažja pot do matematične veščine. Ptolomejev odgovor je bil odločen: — Ne, v matematiki ni kraljevske poti . . .

Ponavadi rečemo, da je neko dejanje klerikalistično takrat, ko si nekdo v imenu kakšne vere (širše: svetovnega nazora) skuša pridobiti v družbi privilegirano ali celo oblasten položaj. Toda ali je zloraba nazora mogoča samo pri pripadnikih določene cerkve? Ali niso bili klerikalci v nekem smislu tudi Stalin, Džilas, Ranković? Ali ni klerikalec vsakdo, ki želi nekaj pridobiti zase za krinko nazorske ali ideološke pripadnosti? Ki ne želi biti ocenjen po merilih svoje obrti in izdelka, ampak po merilih neke pripadnosti . . .?

V 10. št. Inf. fužinarja je slikarski začetnik, neki Stanislav Bricman, objavil samohvalno poročilo o udeležbi na slikarski koloniji Selišči 74, ki se je razplamtelo v nestrpen očitek družbi in še posebej kulturni skupnosti, ki da po svojih odgovornih predstavnikih nima dovolj izostrenega poslušala, da bi priskočila na pomoč talentom avtorjeve vrste — in še posebej »proletarski likovni ustvarjalnosti«. Ze samo besedišče — da »misli« niti ne omenjam, kaže na to, da sestavek sam po sebi ne zasluži nobene jeze, še manj seveda javne polemike. Navsezadnje tudi ni nobeno junaštvo napadati in razgrinjati miselno bedo človeka, ki si ni postavil temeljnih kamnov znanja in razumevanja na področju kulture in umetnosti. In končno, morda se za vsem skupaj sploh ne skriva kakšna ambiciozna hudobija ali varianta klerikalizma, pač pa nedolžna slikarska naiva, ki se ne zna izživeti v lastnem izrazilu — v slikah in risbah, pa nesrečno izgubljeni kolovrati in vpije k sebi v jeziku, ki mu ni kos — in ki ga tudi nihče ne more razumeti, še manj pa ceniti. A kljub temu, da prispevek tov. Bricmana sam po sebi ne more izzvati javnega odgovora, pišem tale premislek zato, ker so nekatere — iz javnih občil privzete misli — postale pri nas družbena publica, nekakšen »žargon pravdnosti«, da parafraziram T. Adorna. Ena takih kraljic se skriva v želji, da naj se čimveč delavcev začne ukvarjati z umetniškimi ustvarjanjem, ker bi menda prav to razrešilo večno uganko, ki stoji med redkostjo umetništva in množičnostjo nerazumevanja. V tej misli se skrivata dve napaki. Eno je prava napaka, drugo pa je psihološka samoprevara. Dejstva, da je umetniški dar najbolj redek dar na svetu, ne more nihče zanikati. Res je, da imamo mnogi veselje in nagnjenje, da bi kaj naredili — a pravih umetnikov je v vsakem narodu le za dobro pest. Vsi drugi so samo spremljevalci, epigoni, komentatorji — in pa cela vrsta umišljenih umetnikov. V čem bi pa sicer bila ta čudodelna moč in posebnost umetnosti, če bi bila dostopna vsakomur, če bi postala predmet organizacij in sestankov? K temu prištejmo zmotno mnenje, da je pisanje, slikanje, komponiranje nekaj aktivnega, branje, gledanje, poslušanje in doživljanje sploh pa nekaj pasivnega. Rekel bi: kakor pač kdo zna. Ali nimamo v Leninovih filozofskih zapiskih čudovit primer aktivnega branja? Ali je sploh možno pasivno doživljati umetnino? Če ji sploh ne bi prišli naproti z lastnim miselnim svetom, izkušnjami in asociacijami? Pač, pasiven je tisti, ki nima čuta za sprejemanje umetnin, ki ostane ob njih neprizadet. In samo iz njegove glave se lahko porodi misel, da je doživljanje pasivno, torej manj vredno in pomembno. In če vseh teh množic doslej nismo mogli navdušiti za aktivno doživljanje umetnosti (kakor pač kje . . .), kako bi jih mogli klicati k množičnemu ustvarjanju umetnin, ko pa je to vendar najbolj osebno, intimen proces, bolj kot kjerkoli drugje. In, ali bo znal dobro kuhati, kdor do danes ni znal jesti? To bi bila prva napaka. Psihološka prevara pa je v tem, da predlagatelj »proletarske umetnosti« nekje globoko v podzavesti podcenjuje delavčev poklic. To podcenjevanje si poišče satisfakcijo v tem, da delavcu predlagamo neko dodatno alienacijsko početje, kjer se bo

rehabilitiral na nivo predlagatelja. Torej bo najprej treba v osnovi popraviti sodbo o poklicih. Vsak poklic ima znotraj sebe lestvico od diletantstva do največje virtuoznosti. Zato je zmotno primerjati poklice med seboj. Samo v okviru istega poklica so možne primerjave, koliko ga je kdo izmojstril. Zato delavec ni prav nič prikrajšan, ker je delavec. Slabost njegovega položaja je lahko samo v tem, da mu družba ne odmerja pravičnega plačila — ali pa sam ni dosegel potrebne popolnosti pri delu. Odveč je torej vsakršno dekoriranje. Saj tudi zdravnikov ne kličemo, da bi sekali les, in ne umetnikov, da bi talili železo. Vsak naj postane najboljši za tisto, za kar je poklican. Delavec, ki je poklican za umetnika, je torej zgrešil poklic in ga je treba dati na pravo mesto. In samozvanega umetnika je tudi treba vrniti k tistemu delu, ki mu je kos.

Druga misel, ki ne prenese nobene kritike, je tista o »proletarski kulturi in umetnosti«. Škoda, prav škoda, da tov. Bricman ne bere Lenina. Pa bi ga skoraj moral. Že zagadelj, ker se šteje k proletariatu. Lenin namreč odločno pravi, da ni in ne more biti nobene posebne proletarske umetnosti in kulture — in tudi ne znanosti. Takoj po revoluciji se je namreč skupina mlajših literatov (v začetku tudi Majakovski), ki se je inspirirala pri italijanskem futurizmu in avstrijskem machizmu, pa v samih dogodkih oktobra, navduševala za pospeševanje posebne proletarske znanosti, umetnosti in kulture. Šli so tako daleč, da so zanikali tudi ruske klasike (Puškin, Dostojevski, Tolstoj) in trdili, da si bo proletarijat zgradil lastno znanost in kulturo. Leninu seveda ni bilo težko spregledati kratkovidnosti in omejenosti takih teženj, ki jih kvečjemu lahko opraviči razburkanost časa, nikakor pa ne pameten premislek. Prav marksizem, ki ga

naš tovariš očitno ne pozna kaj dosti, poudarja, da ima človeštvo skupno kulturno dediščino in skupne zaklade znanja. Marx je šel celo tako daleč, da je na živem primeru pokazal, kako celo nazadnjaško orientiran umetnik v svojih delih vendarle uprizarja večni vzgon človeštva k napredku. Govorjenje o nekakšni proletarski kulturi je torej čista bedarija, ki žal celo rahlo smrdi po tem, kako sta ocenjevala kulturo Göbbels in Hitler.

Tretja zgrešena misel je ta, da je mogoče z nekakšno organiziranostjo in sestankarstvom, z nekajdnevnimi tečaji in kolonijami narediti umetnika. Oh kje, celo jato umetnikov . . . Pisatelj Mladen Oljača pravi takole: »V bistvu gre za razmerje politika-umetnost. Politik nasprotnika sovraži, pesnik ga objokuje. To je izhodišče, ki postavlja meje med pesnika in politika, med družbenega delavca, človeka, ki zastopa kolektivno formulo (to je politik), in pesnika, najboljše osebnost, ki ne more ničesar ustvariti v kolektivni obliki. Ne morejo mu pomagati ne revolucija ne resolucija ne kongres ne sklep višjega foruma ne taktika ne strategija. Pesnik ostaja sam in sam ustvarja svojo pesem. Kakor rastlina je, ki raste sama, ali sviloprejka, ki prede nit po zakonih, o katerih ne vem ravno veliko.« Mislim, da vse to velja tudi za slikarja. Tisnikar se ni nikjer združeval, nikjer klical na pomoč, učil se je in sam ustvarjal — in čeprav brez šol, delavec, komunist, postal umetnik svetovnih dimenzij. Jate nastajajo tam, kjer ni prave moči, kjer ni umetniške samoraslosti. Tudi to velja povedati, da je najboljša slikarjeva polemika dobra slika, glasbenikova dobra kompozicija; če pa nekdo posega po tujem orožju, je to znak, da je njegovo lastno orožje skrhanjo in brez moči . . .

Za konec naj velja misel velikega Khunratha: *capiat et sapiat qui capere et sapere potest, qui non, vel taceat vel discat aut abeat aut talis, qualis est, maneat.*

Vinko Ošlak

S knjižne police

IZVIRNA DELA

Stane Južnič, **Politična kultura**, znanstveno delo, Mb. ZO 232 str.

Problem politične kulture je eno pomembnejših področij politične znanosti in drugih disciplin, ki proučujejo človekovo politično vedenje. Južničevo delo naj bi pokazalo pomen in razsežje tega dejstva, kajti avtor razgrinja pred nami temeljne prvne politične socializacije, pri čemer poudarja družino, skupine vrstnikov, religijo, šolo, sredstva javnega obveščanja, delovno okolje in opozarja na ekološko pogojenost procesa, v katerem se oblikuje politična kultura.

Dušan Mevlja, **Vonjave minljivosti**, pesniška zbirka, Mb. ZO 45 str. 48 din.

Zbirka ima nad petindvajset pesniških besedil in je vsebinsko urejena v tri cikle. Izrazno se Mevljeva poezija veže na opis, kar je v skladu s sporočilnim namenom izpovedne lirike, ki se v konkretnem prostoru in času kritično opredeljuje do sveta in v tem okviru tudi do sebe.

Janez Strnad, **Kvantna fizika**, strokovno delo, Lj. DZS, 254 str.

Po zasnovi je knjiga med poljubnim čitvom in učbenikom. Zahteva znanje srednješolske matematike in dobro poznavanje klasične fizike. Primerna je za študente prvega letnika. Ponatis so narekovala povpraševanja tistih, ki se žele bolje seznaniti s sodobno fiziko, ker so stare fizike naveličani, saj se vleče iz osnovne šole prek srednje in še v prvi letnik univerze.

PREVODI

Nikolaj Gogolj, **Večeri na pristavi blizu Dikanjke**, povesti, Lj. PD, 272 str. 20 din.

Značilnost teh povesti je, da so napisane v romantičnem duhu. V to romantičnost pa posega že tudi resnično ukrajinsko življenje, vendar z lepimi plati: ljudski sejmi, zabave kmečke mladine, srečna ljubezen mladih ljudi in podobno. Samo v eni izmed zgodb nakaže Gogolj zavzetost za družbeno kritiko svojega časa, ki jo je kasneje razvil v svojih velikih delih.

Noč bliskov, izbor nadrealističnih besedil, Lj. MK, 160 str. 22 din.

Izbor je omejen na francoske pripovednice nadrealističnega gibanja in sega do leta 1930, upoštevajoč še nekaj kasnejših besedil, ki so nastala že dolgo pred prvo svetovno vojno.

Izbor razpada v dva dela: v prvem so teksti o prigodah in prepričanjih, ki so bila skupna nadrealizmu kot gibanju, skupini. V drugem delu so predstavljeni najpomembnejši nadrealistični pisci, tako skuša izbor zajeti tekste, v katerih se zrcalijo bistvene vrednote nadrealistične estetike in hkrati pokazati, kako se je realizacija nadrealističnih teorij rahljala in so iz tistih izhodišč izšli povsem raznorodni avtorji.

Marko Ristič, **Vigilija ali nočna straža**, izbor poezije in proze, Mb, ZO, 408 str. 160 din.

S tem izborom smo Slovenci prvič dobili v prevodu delo sodobnega srbskega pesnika, esejista, polemika, političnega pisca in

ŠPORTNE VESTI

Akcije TTKS

Množične akcije, ki jih organizira TTKS občine Ravne sama ali pa njeni organi, kažejo veliko pripravljenost občanov za sodelovanje, kar na eni strani pomeni, da obstaja med našimi ljudmi želja po organizirani aktivnosti, na drugi strani pa seveda potrjujejo resnico, da bo treba ljudem nuditi čimbolj pogoste in čimbolj pestre rekreativne programe in še veliko narediti na področju učinkovite propagande in osveščenosti. Če pa smo že pri tem, kaže tudi podčrtati, da vzgledi vlečejo, in da bodo to tudi pri nas morali upoštevati vsi vodje na raznih nivojih, med katerimi so seveda tudi telesnokulturni delavci. Ni namreč vseeno, ali v različnih sredinah samo govorimo, kako je rekreacija zdrava, potrebna in koristna, sami pa samo sedimo, mogoče še na veliko kadimo in se predajamo drugim »užitkom«, pa mogoče še zasmehujemo tiste, ki hodijo na rekreacijo, v bazen ali pa so se zadnjič celo vsedli na kolo ali pa tudi sami v tem rekreacijskem gibanju aktivno sodelujemo.

Da je rekreacija potrebna, smo že nešteto-krat ugotovili in prav bi bilo, da bi o tem spregovorili tudi na delavskih svetih in drugih organih, saj je rekreacija tista, ki lahko zelo vpliva na delovno storilnost in seveda tudi na delovne uspehe v vseh sredinah. Zato mogoče danes samo še misel, napisana od koordinacijske komisije IS za družbene dejavnosti in odbora podpisnikov družbenega dogovora skupne in splošne porabe v »zasnovah programov samoupravnih interesnih skupnosti s področja skupne porabe za leto 1975«, kjer piše tudi to:

»... v organizacijah združenega dela bi morali ukreniti, da bi se bistveno zmanjšalo veliko število nesreč (več kot 50.000 letno)... ali... »z načrtno akcijo moramo omejiti zelo škodljive posledice alkoholizma...« in... v bistvu gre za ljudi, njihove pravice v mejah možnosti IN ZA ZDRAVO ŽIVLJENJE...«

Naučimo se plavati

O tem sicer piše M. Matvozova, dodajmo pa, da je bila 13. 10. še ena taka akcija in da je skupno število podeljenih kolajn

kronista ter pisca neizprosnih pamfletov. Izbor v celoti obsega prerez skozi petdesetletno ustvarjanje. Ristič, ki je na kratko ena najbolj borbenih, nemirnih in vsestranskih osebnosti srbske književnosti v zadnjih petdesetih letih, je pri nas znan le ožjemu krogu literarno izobraženih bralcev.

Johannes M. Simmel, **Včasih je tudi jokati užitek**, roman. Lj. CZ. 780 str. 200 din.

Simmel je eden najbolj branih in prevajanih pisateljev. S spretno fabulistiko vzporedno zapleta in razpleta več zgodb in človeških usod, vmes pa bralca kot za odih popelje v neki dunajski klub, ki ni samo zbirališče tujih agentov, ampak tudi prizorišče burnega spolnega življenja. Roman je predvsem vseskozi napet.

(Povzetek po Knjigi 74: Z. S.)

zdaj 450. Tečajji za odrasle neplavalce pa pod vodstvom tovariša Draga Polanca tudi že tečejo.

S kolesom po Mežiški dolini

smo imenovali akcijo, ki jo je organiziral odbor za rekreacijo pri TTKS, skrbno pa izvedle vse krajevne komisije za rekreacijo od Črne do Raven v nedeljo, 6. oktobra letos. Res, organizacija je bila zelo dobra, povsod megafoni ali celo ozvočenje, organizator pa je že prej izdal prospekte in posebne plakete, pri nas je na akcijo opozarjal še glas iz zvočnika, na voljo je bila »servisna« služba, čaj, prva pomoč, gasilci in miličniki so usmerjali promet pa še vreme je bilo naklonjeno »biciklistom« iz Mežiške doline.

Na tistem smo sicer računali na kakih 500 udeležencev, mislili smo, da je to magična številka. Če jo dosežemo, vse v redu, če bo nižja — se bomo malo zgovorili na vreme, če pa jo presežemo, pa imamo kar slovenski rekord, če preračunamo udeležence na število prebivalstva. Ko pa so proti koncu akcije začele pripravljene kolajne kopneti in so si jih med sebojkar sponožali (na Prevaljah jih je najprej zmanjkalo) pa smo bili nadvse zadovoljni. Ne samo zaradi slovenskega rekorda, ki smo ga krepko presegle, ampak predvsem zaradi tega, ker se je tisto nedeljo na cesti od Črne do Raven srečevalo natanko **878 kolesarjev**, si veselo vzklikalo in se smejočih se lic pozdravljalo. Zadovoljni tudi zaradi tega, ker smo na cesti srečali cele družine, nekaj znane športnike, pa upokojeince, ženske, zdravnike, uslužbenice, delavce in seveda največ šoloobveznih otrok, ki so še potem s kolajnami okrog vratu dolgo krožili s svojimi kolesi po cestah naše doline. Zadovoljni tudi zaradi tega, ker so vsi, s katerimi smo govorili, kar naprej ponavljali: »Takah akcij si želimo, take akcije morate še organizirati!«

Akcija s kolesom po Mežiški dolini 74 je uspela, o tem smo si edini, naše bralce pa bomo o vsem (kdo so bili najstarejši, pa najmlajši, kdo so srečniki, ki so dobili nova pony kolesa in še drugo) še bolj točno obvestili, ko bodo na voljo vsi potrebni podatki.

Sredstva za večja popravila razdeljena

Na svoji XIII. redni seji je IO TTKS na predlog gradbenega odbora razdelil letošnja sredstva za večja vzdrževanja telesno kulturnih objektov, kot sledi:

1. NK Peca Črna za ureditev garderob	30.000 din.
2. Zavod za delovno usposabljanje mladine Črna, za dograditev pokritega plavalnega bazena	60.000 din.
3. TVD Partizan Žerjav za adaptacijo telovadnice	80.000 din.
4. NK Akumulator Mežica za popravilo nogometnega igrišča	50.000 din.
5. TK Mežica za dograditev drsališča in teniških igrišč	50.000 din.
6. TVSD Korotan Prevalje za ograditev stadiona	70.000 din.
7. DTK Ravne za redno vzdrževanje	50.000 din.
8. MA Reka za odbojgarsko igrišče	40.000 din.
Skupno:	430.000 din.

Srednjeročni razvoj telesne kulture 1976—1980

V TTKS že razmišljajo o sestavi srednjeročnega načrta razvoja telesne kulture v obdobju 1976—80 in se na to odgovorno delo resno pripravljajo. Za izdelavo osnutka načrta za navedeno obdobje bodo imenovali posebno komisijo, načrt pa bodo izdelali na podlagi teh izhodišč:

I.

Telesnokulturno področje je bilo v lanskem letu prvič vključeno v proces družbenega dogovarjanja in samoupravnega

Na startu

Foto: J. Sater

Plavalni učitelji so svoje delo dobro opravili

sporazumevanja, in kot je znano, so bile leta 1973 ustanovljene temeljne telesnokulturne skupnosti in republiška telesnokulturna skupnost. Vključitev telesnokulturne dejavnosti v proces družbenega dogovarjanja in samoupravnega sporazumevanja je izrednega pomena za razvoj te dejavnosti v prihodnje. Z njim je bilo prvič omogočeno telesni kulturi predstaviti celotno dejavnost ter neposredno dogovarjanje z delovnimi ljudmi in občani. V tem procesu so delovni ljudje doumeli pomen telesnokulturne dejavnosti za celovit razvoj človeka in njegove osebnosti ter družbe kot celote ter spoznali potrebo po samoupravni opredelitvi položaja telesne kulture, še zlasti zaradi dosedanje zaostalosti in nerazvitosti tega področja družbenega življenja.

Izhodišča za nadaljnja prizadevanja za razvoj telesne kulture v naši republici so sklepi o telesni kulturi razširjene seje predsedstva in izvršnega odbora republiške konference SZDL, stališča o telesni kulturi sekretariata centralnega komiteta ZKS, sklepi 10. kongresa ZKJ in z kongresa ZKS, še zlasti pa stališča o telesni kulturi izvršnega biroja CK ZKJ ter pismo izvršnega biroja CK ZKJ in tovariša Tita. Iz navedenih dokumentov izhajajo naše temeljne, kratkoročne in dolgoročne usmeritve, ki dobivajo svojo konkretno podobo v programih telesnokulturnih skupnosti.

II.

Osnovno programsko izhodišče in dolgoročne stremiljenje naših prizadevanj ostaja skladno z načelnimi izhodišči vključevanje čimvečjega števila prebivalstva v redne oblike vseh treh vidikov telesnokulturne dejavnosti. V načrtu dejavnosti telesne kulture v občini Ravne na Koroškem v obdobju 1976—1980 se moramo osredotočiti na dosego tega cilja in zato dati največji poudarek na naslednja strateško najpomembnejša področja:

1. Razširiti telesno vzgojo in šport v okviru vzgojno-izobraževalnega sistema in

vzgojno-varstvenih ustanov in posodobiti njuno vsebino, da bi tako ustvarili trdno osnovo za dolgoročni razvoj tako množičnih oblik telesnokulturne dejavnosti kot tudi tekmovalnega z vrhunskim športom.

2. Množično vključevati vse kategorije in starostne skupine prebivalstva v stalne in občasne akcije, kot so: naučimo se plavati, hodi, teci, smučaj, kolesari, itd. na vseh možnih oblikah in nivojih ob sodelovanju telesnokulturnih organizacij, krajevnih skupnosti, OZD, šol in drugih družbenih dejavnikov.

3. Oblikovati našim družbenopolitičnim načelom skladen koncept tekmovalnega in vrhunškega športa in se z najboljšimi občinskimi ekipami in posamezniki uspešno vključiti vanj; dokončno sooblikovati status vrhunskih športnikov in strokovnih delavcev ter aktivno sodelovati pri radikalni reorganizaciji tekmovalnih sistemov.

III.

Na podlagi analize o stanju telesne kulture v občini bomo v srednjeročnem planu podrobno opredelili naloge za dosego navedenih ciljev, predvsem pa detajlno obdelali in v skladu z dejanskim stanjem ključnih problemov in družbenih potreb v občini programirali razvoj dejavnosti po naslednjih temeljnih nalogah:

- a) telesnokulturna raven prebivalstva in njen razvoj,
 - b) razvoj množične telesne kulture,
 - c) razvoj kvalitetne telesne kulture (integracija),
 - d) razvoj šolanja in vključevanja v delo profesionalnega in amaterskega kadra,
 - e) razvoj gradnje objektov,
 - f) razvoj materialne podlage telesne kulture in
 - g) razvoj organiziranosti telesne kulture v občini,
- ter pri tem upoštevati geografsko, gospodarsko, socialno in prostorsko raven občine (morda tudi regije).

Velik poudarek smo dali:

— **kadrovski problematiki**, ki je brez dvoma najbolj občutljivejša in seveda tudi najzahtevnejše področje,

— **gradnji potrebnih objektov**, kamor moramo prišteti tudi prostorske vidike razvoja telesne kulture s potrebnimi površinami v KS in v občini,

— **materialnim pogojem s potrebno dinamiko in obsegom pritoka potrebnih sredstev in ukrepom za realizacijo plana razvoja telesne kulture v občini**,

— **samoupravni organiziranosti** telesne kulture v Zvezi telesnokulturnih organizacij in v temeljni telesnokulturni skupnosti,

— **samoupravnemu sporazumevanju** telesnokulturne skupnosti s samoupravnimi skupnostmi na drugih področjih, npr. z izobraževalno skupnostjo, skupnostjo otroškega varstva, skupnostjo zdravstva itd. za realizacijo skupnih nalog in seveda,

— **nalogam skupnega pomena**, o katerih je potrebno sprejeti samoupravne sporazume v okviru telesnokulturne skupnosti.

IV.

Pri obdelavi detajlnih nalog v okviru srednjeročnega načrta 1976—80 bomo v ta načrt vključili vse nerealizirane postavke iz srednjeročnega načrta razvoja telesne kulture občine Ravne na Koroškem v obdobju 1971—1975, za katere bomo ugotovili, da se skladajo s hotenji in potrebami nadaljnega razvoja telesne kulture v naši občini.

ŠSD ŠTALEKAR — ČESTITAMO!

17. oktobra je sonce kot naročeno spet zasijalo in agilnim organizatorjem letošnjega občinskega kroša — ŠSD Štalekar iz Mežice se je odvalil s srca kamen. Za kros je bilo vse pripravljeno.

O letošnjem organizatorju kroša moramo napisati nekaj več, in vse to več je pohvalno. Pokazali so, kako je treba kros organizirati in izvesti. Od njih se naj učijo vsi, tudi organizatorji z Raven, ki nikoli — vsaj pri organizaciji krosov — niso imeli srečne roke. V Mežici pa so mladi člani šolskega športnega društva z iznajdljivima, požrtvovalnima in za stvar zavzetima mentorjema vse pripravili kar najbolje, od prog, markacije in posebnih kaži-potov do prostora za start, in kar je tudi zelo važno, pritegnili so tudi del ostalega učiteljskega zbora, da je pomagal pri organizaciji. Res razveseljivo in pohvalno je, da je, kakor da se to razume samo po sebi, s štoparico v roki pomagal tudi ravnatelj šole. In ko smo se po krosu v zbornici pomenkovali o organizaciji, novo zgrajenem igrišču, o prepotrebni telovadnici ter še o čem, so bili pripravljeni že tudi rezultati. Res za vzgled in zato hvala in naše čestitke.

Krosa se je skupno udeležilo prek 450 učencev in dijakov. Zal kakor vsa leta nazaj pa na krosu nismo videli niti enega člana ali članice, nobenega nogometaša, smučarja, odbojkarja, nobenega člana športnika, katerim je že pod čast — vsaj tako kaže — da bi enkrat na leto pokazali tudi v teku, koliko so športniki. Ta graja velja seveda tudi za vodstva teh kolektivov. Upamo, da bo v prihodnje drugače, ker so sedaj dani za to tudi drugačni regulativi.

Daleč največ udeležencev je bilo pri mlajših pionirjih (135), kjer so bili prvi trije Vavče, Sevcnik in Kos z ravske osnove šole, člani ŠSD Pionir. Nič veliko manj pa ni bilo mlajših pionirk (109), kjer so zmagale Mežičanke, članice ŠSD Štalekar, kar po vrsti z Miklavčevo, Draksičevo in Ledinekovo.

V kategoriji starejših pionirjev in pionirk so bili najboljši Nabernik, Sagmajster in Semlak (vsi ŠSD Gimnazija) ter Setina, Pečovnikova in Mihevovala (vse ŠSD Pionir).

Pri mlajših mladincih in mladinkah so zmagali Štruc pred Planinškom (ŠSD Gimnazija) in Balantom (ŠSD SC) ter Cvilakova (ŠSD

Sijalo je sonce

Zadnjo nedeljo v septembru je bilo v dopoldanskih urah v ravenskem zimskem bazenu in okrog njega nadvse živahno. Na svoj praznik — dan pionirjev — so šolarji Mežiške doline prišli na Ravne zato, da dokažejo sebi, svojim vrstnikom, mamam in očetom, tovarišicam in tovarišem ter vsem, ki so v tistem deževnem dnevu čakali pred domom telesne kulture in gledali skozi okno bazena, da znajo plavati.

Med šolarji so se tisti, ki so zaenkrat še v vrtecu, kar nekam zgubili. Pa ne za dolgo, kajti potem, ko so na znak s svojimi starejšimi prijatelji poskakali v vodo in plavali vzporedno z njimi do cilja, so bili tudi oni junaki. Sašo, Franci, Miha, Aljoša, Tanja, Nataša, Alenka, Drago... Kdo bi si zapomnil vseh 350 imen? Toliko jih

Tanja Kolar

je namreč prišlo na prvi preizkus plavalnega znanja in toliko jih je dobilo kolajne plavalca kot priznanje za trud in prizadevanje, ki so ga pokazali v plavalnih tečajih v času letnih počitnic. Vsak od njih je bil zmagovalec — premagal je strah pred vodo in plavalno neznanje.

Nasmejnani so bili obrazi otrok in s ponosom so se postavljali pred predsednika skupščine občine Ravne (pokrovitelja akcije »Naučimo se plavati« v naši občini) Rudija Vrčkovnika, ki jim je okrog vratu obesil kolajno. Potem so — junaki — stopali mimo vrste častnih gostov, ki so jim stiskali roke. Tako nepozabno in sončno je bilo v bazenu, pa čeprav je zunaj bil pust in deževen jesenski dan. Je bilo to zaradi tistih dveh velikih sonc, ki izpopolnjujeta mozaik na steni, ali pa zaradi otrok in njihove sreče?

Tam ob robu bazena so neopazni in v senci stali plavalni učitelji. V poprečju stari nič več kot 18 let so gledali in se veselili rezultatov svojega dela. Kljub mladosti so vestno in resno delali z otroki in 350 novih plavalcev na Koroškem je tudi njihova zasluga.

Gimnazija) pred Grešovnikovo (ŠSD ŠC) in Slatinekovo (ŠSD Gimnazija).

Sobrova je bila razumljivo najboljša pri starejših mladinkah, kjer ji sledita Zormanova in Urbančlova (vse ŠSD Gimnazija), medtem ko so bili najboljši pri starejših mladincih — tekli so samo štirje (!) Vožič in Fortin (ŠSD Gimnazije) pred Francem (ŠSD IC). Tu ni mogoče drugače kot postaviti profesorjem telesne vzgoje srednjih šol vprašanje: »Zakaj tako slaba udeležba?«

Vsi imenovani so dobili lepe kolajne, dar Koroškega atletskega kluba.

Morda se bo kdo, ki je v dnevnem časopisju spremljal potek akcije »naučimo se plavati«, vprašal, kako to, da je številka manjša, kot so pokazali rezultati po končanih tečajih. Res je, da je po zanesljivih podatkih splavalo vsaj še 150 otrok

Marija Božank

več, ki pa jih ni bilo na prvi preizkus. Nekateri so se v teh deževnih dneh prehladili in zboleli, drugi so spet ostali doma zaradi kakšnega drugega vzroka. Tako so ostali brez kolajn in so zaenkrat še »ilegalni« plavalci. Njim v tolažbo lahko zapišem, da bodo prav kmalu imeli prilžnost, da se postavijo pred vrstniki in drugimi, kajti po besedah predsednika izvršnega odbora TTKS Jožeta Šaterja bodo, brž ko bo mogoče, preizkus plavanja ponovili. O tem pa bodo vsi še pravočasno obveščeni.

»Zdaj me ni strah...«

— Helenca Smrtnik je še cicibanka. Stara je 6 let in hodi v ravenski otroški vrtec. »Na morju sem se naučila plavati. Bila sem z mamico in očkom, naučil pa me je tovariš,« je s kolajno okrog vratu in za svoja leta kar preveč resno povedala Helenca.

— Marija Božank je Prevalčanka in je bila s svojimi 14 leti med starejšimi »novopečenimi« plavalci. »Bila sem v koloniji v Karigadorju. Tam sem se kar hitro

naučila plavati. Zdaj me ni strah vode in bom šla večkrat plavat v bazen. Res sem vesela, da sem postala plavalca.«

— Aljoša Medvejšek še tudi nima več kot 6 let in še ne hodi v šolo. Dobil je kolajno, čeprav je ni čisto »zaslužil«, ker se

Aljoša Medvejšek

ni letos naučil plavati. Na uho povedano, je Aljoša znal plavati, ko še ni dopolnil drugega leta. Toda živahni fant tega ni prav nič skrival in je povedal kar naravnost: »Učil me je atek, ki je trener in plavalni učitelj. Eno leto pa pol sem bil star,

Helenca Smrtnik

ko me je začel navajati na vodo. Ko sem bil star dve leti, sem bil lahko v vodi že čisto sam. Zdaj sem se pa lahko preizkusil z drugimi.«

— Tanja Kolar je učenka prvega razreda osnovne šole Prežihov Voranc na

S pozornostjo do kolajne

Ravnah. O tem, kje in kako se je naučila plavati, pa je povedala: »Bila sem na morju. Najprej sem plavala z obročem, potem pa me je učil ata. Tako zdaj znam. Vesela sem tudi zato, ker sem dobila kolajno.«

Tekst: M. Matvoz
Foto: J. Zrnc

SAH

8. rednega mesečnega hitropoteznega prvenstva Fužinarja se je udeležilo 10 šahistov. Zmagal je Stanko Pušnik 7, sledijo: J. Jesenek 6, J. Zunec, Ristič in Erjavc 5, F. Kolar in F. Rotovnik 4 točke itn. Po ocenjevanju doseženih uvrstitev je po točkah v vodstvu dipl. inž. J. Zunec, ki se je udeležil vseh prvenstev. Vrstni red: J. Zunec 18, Ristič 16, Planinšek 15, Erjavc 12, J. Jesenek 10, S. Pušnik 8, F. Kolar 4 itn.

V okviru krajevnega praznika je bilo 13. t. m. v DTK prvenstvo ekip iz koroških občin. Ekipe so štejele po 6 igralcev, igralni čas 15 minut, tekmovalni sistem pa je bil Bergerjev.

Rezultati posameznih srečanj:

Slovenj Gradec — Ravne II 3,5:2,5, Dravograd — Ravne I 3,5:2,5, Slovenj Gradec — Dravograd 3:3, Ravne I — Ravne II 2,5:3,5, Slovenj Gradec — Ravne I 3,5:2,5, Dravograd — Ravne II 4:2.

Vrstni red: Dravograd 10,5, Slovenj Gradec 10, Ravne II 8, Ravne I 7,5 točk. Naj še omenim, da so bile o času tega tekmovanja bolj obveščene gostujoče ekipe. Domače šahiste pa so dezinformirali plakati, ki so vabili šahiste na tekmovanje v soboto, 12. t. m. To je dokaz, kako lahko informacijsko sredstvo deluje dezinformacijsko. Sicer pa obveščanje pri šahistih ni na dostojni ravni. Nujno bi bilo najti ustrezen prostor za primerno obveščanje.

V prostorih DTK je v teku turnir za doseganje III. kategorije. Po dosedanjem poteku tekmovanja je imel največ uspeha Dejan Vukovič.

Sporočamo, da je dipl. inž. J. Zunec zaradi izrednih uspehov v reševanju problemov iz problemskega časopisa »Problem« osvojil naslov mojstra — reševalca. Čestitamo!

Za tiste, ki se zanimajo za to šahovsko zvrst, naj povemo, da za vrednotenje reševalca pri reševanju problemov ni dovolj samo najti rešitev, ampak jo tudi primerno glosirati. Za to pa je treba poznati problemsko literaturo in terminologijo.

jo.

VELIK USPEH VOZNIKOV AMD RAVNE

V nedeljo, 20. 10. 1974, je bilo v Slovenski Bistrici z rallyjem »Prijateljstvo 74« zaključeno letošnje rally prvenstvo »Štajerska 74«. Ekipa AMD Ravne v sestavi: Torej — Ažnik, Rek — Rek, Pesjak — Lotrič in Kurnik — Samec je postala ekipni prvak v generalni uvrstitvi rally prvenstva »Štajerska 74«.

Prvenstvo »Štajerska 74« se je pričelo z rallyjem »Mladost 74« v Celju. Za končni plasman pa so se točkovali še rallyji »Ravne 74«, »Zlati nočni rally Celje« in rally »Prijateljstvo 74« v Slovenski Bistrici.

Doseženi rezultati naših tekmovalcev:

— rally »Prijateljstvo 74«: avtomobili do 750 ccm — Torej — Ažnik, 1.

Avtomobili do 1150 ccm — Rek — Rek 1., Kurnik — Mlakar 7., Pesjak — Šumnik 12. Ekipno: AMD Ravne 1.

Generalna uvrstitev za rally »Štajerska 74«: avtomobili do 750 ccm — Torej — Ažnik 1.

Avtomobili do 1150 ccm — Rek — Rek 3., Kurnik — Samec 8., Pesjak — Lotrič 11.

Avtomobili nad 1150 ccm — Mlakar — Šumnik 11.

Tekmovalcem lahko za izjemen uspeh iskreno čestitamo. Prezreti pa ne smemo dejstva, da uspeh ni prišel čez noč, ampak je plod celoletnega trdega dela. Za uspeh ima za sluge celotni odbor AMD Ravne in posebno športna komisija ter njen predsednik, saj se je pokazalo, da je bila začrtana pot v to športno dejavnost pravilna. Ne sme nam biti žal skromnih sredstev, ki so vložena, saj so bila s takšnim enkratnim uspehom bogato poplačana.

T. R.

Štefan Mozgan

Slovo je vedno boleče, pa četudi se poslavljaja poletje in nastopa jesen. Listje v krošnjah dreves ob takem slovesu dobiva prelepe škrlatne barve ter se počasi pripravlja, da ga bo jesenska sapica odtrgala. Padlo bo na tla in tako končalo ritem življenja od razcveta k dozorevanju plodov do končnega odmiranja. Vsa narava se tako vsako leto pripravlja na počitek, da bi se po prestani zimi zopet prebudila in znova zaživela.

Žal pa v človeškem življenju ni tako. Doba od rojstva do odmiranja ni omejena le na letne čase, temveč jo usoda pretrga

nenadoma in nepričakovano. Tako nas je tudi sredi dela dosegla žalostna vest, da smo nenadoma in brez običajnega slovesa za vedno izgubili dragega nam sodelavca Štefana.

Rodil se je 1929. leta na Ravnah. Svojo življenjsko pot delavca — kovinarja je začel na Prevaljah. V takratni pilarni se je izučil v pilarski stroki. Obrtniška izdelava pil v takratnem obdobju je počasi odmirala, vse bolj jo je izpodrival industrijski način proizvodnje, zato se je Štefan želel zaposliti v metalurški industriji, kjer je slutil boljši kos kruha za jutrišnji dan. Tako se je 1963. leta zaposlil v Železarni Ravne, najprej kot vzdrževalec v stari valjarni. Ko je bila zgrajena nova valjarna, se je v 1965. letu zaposlil pri strojnem vzdrževanju srednje proge, kjer je delal vse do svoje prerane smrti.

Dragi Štefan, ko se danes tukaj pri odprtem grobu z globoko žalostjo poslavljamo od tebe, ne moremo z besedami izraziti vseh čustev, ki smo jih gojili do tebe. Beseda nam zastaja v grlu, toda naše misli venomer zbirajo in seštevajo vse vrline ter dobra hotenja, ki si jih kot sodelavec imel in bil vedno pripravljen posredovati nam vsem. Nikoli ne bomo pozabili tvojih dejanj in prizadevanj pri reševanju težkih nalog vzdrževanja, ki si jih bil vedno pripravljen izvajati in pomagati reševati. Hvaležni smo ti za tvoj prispevek pri urejanju medsebojnih tovariških odnosov med sodelavci, za kar si imel vedno pravo mero in razumevanje.

V imenu vodstva strojne in gradbene službe, uprave Železarne Ravne, Sindikalne organizacije Železarne Ravne, še prav posebej pa v imenu tvojih najdražjih sodelavcev pri strojnem vzdrževanju valjarne se ti iskreno zahvaljujem za vse dobro, kar si v enajstih letih dela v našem podjetju storil.

Naj ti bo lahka koroška zemlja, spomin na tebe bo ostal v naših srcih globoko vtisnjen za vse čase.

Ob bridki izgubi moža izrekam sožalje ženi in vsem njegovim svojcem.

Herman Lesjak

DELOVNE NEZGODE V OKTOBRU

Jože Kordež II, obrat pnevmatičnih strojev — pri odstranjevanju ostružkov z obdelovanca na stružnici se je vrezal v sredinec leve roke.

Jakob Starnik, obrat strojev in delov — pri vrtnanju z ročnim elektro vrtnalnim strojem mu je zdrsnilo, pri čemer si je s svedrom zavrtal v dlan leve roke.

Ferdo Lečnik, skupne službe enote II — pri sestopu z žerjava po žerjavni lestvi mu je zdrsnilo, pri čemer se je udaril v rebra.

Adolf Žvikart, obrat industrijskih nožev — pri ravnanju in potiskanju industrijskega noža na hidravlični stikalnici mu je roka zdrsnila, pri čemer je udaril v vijak in si poškodoval zapestje desne roke.

Stanko Jesih, TRO Prevalje — pri prehodu mimo brusilnega stroja mu je priletel tujek v desno oko.

Silvo Razgoršek, centralna delavnica — pri razkladanju oljnih sodov s traktorja mu je pri prehodu skozi oddelek kontrole nožev noga zdrsnila, tako da je zadel ob rezino noža na stolici in si porezal stegno na levi nogi.

Mirko Germadnik, strojni obrat — pri postavljanju ohišja strojne žage na temeljne vijake si je poškodoval palec na desni roki.

Mirko Pečnik, zmetarna — pri nastavljanju obdelovanca na dolžinski naslon hidravlične stikalnice je dobil palec leve roke med vodilno ploščo in nož ter si ga poškodoval.

Damjan Satler, centralna delavnica — med čiščenjem stroja se mu je ostružek zabodel v mezinec na desni roki.

Cvetko Štruc, skupne službe enote II — pri razkladanju okroglih odkovkov z voza s pomočjo viličarja je nameščal verigo na odkovek, pri tem pa se je voz nagnil, tako da mu je odkovek poškodoval četrti prst na levi nogi.

Franc Zavrnšek, valjarna — pri pripenjanju veza gredic mu je od vroče gredice priletel tujek v oko.

Jože Lasnik, modelna mizarna — pri nakladanju ostružkov si je skozi rokavico porezal kazalec leve roke.

Pavel Popič, topilnica II — pri pripenjanju rudo prikolice na vlačilec ga je udarila spajalna os po kolenu.

Zorko Breznik, valjarna — pri čiščenju ciklona na brusilnem stroju se je s kladivom udaril po palcu desne roke.

Albin Strmšek, valjarna — pri razsekovanju valjane palice s sekačem je dobil tujek v oko.

Ludvik Kline, kovačnica — v garderobi je sodelavec zaprl okno. Pri tem je izpadel kos stekla iz okna na garderobno omarico, pri čemer je dobil delček stekla v oko.

Franc Izak, livarna — pri dvigovanju livarskega okvirja s hidravličnim dvigalom je zdrsnil čep iz kavlja dvigala, pri tem pa mu je okvir poškodoval kazalec desne roke.

Alfonz Zancan, jeklovlek — pri dvigovanju veza luščenih palic z odlagalne stolice ga je stisnila vez za gleženj leve noge.

Anton Kričej, kovačnica — pri kontroli temperature kovaške peči je iz predgrevalne komore udaril plamen ter ga opeknel po obrazu.

Edvard Kolander, valjarna — pri razvežovanju gredic na stolicah so se te posule po tleh, pri čemer ga je ena oplazila po desni nogi.

ZAHVALA

Ob izgubi dragega moža Štefana Mozgana se iskreno zahvaljujem vsem, ki so ga spremljali na njegovi zadnji poti, darovalcem cvetja, ter gospodu dekanu in tovarišu Lesjaku za poslovilne besede ob grobu.

Žena in drugo sorodstvo

Gibanje zaposlenih v tovarni

od 21. IX. 1974 do 20. X. 1974

Zap. št.	Priimek in ime	Rojen	Kvalifikacija	Obrat	Odkod je prišel
Sprejeti delavci					
1.	Brkić Nurija	1. 4. 1954	NK delavec	vzmetarna	iz druge delovne organizacije
2.	Čas Janko	20. 12. 1932	KV električar	elektro obrat jaki tok	iz druge delovne organizacije
3.	Erić Budimko	28. 8. 1952	NK delavec	čistilnica	iz druge delovne organizacije
4.	Florjančič Matjaž	11. 8. 1950	VSS abs. str.	kvalitetna kontrola	iz visoke šole
5.	Hovnik Maks II.	2. 10. 1957	KV kmetovalec	livarna	iz poklicne šole
6.	Jazbec Frančiška	23. 9. 1956	NK delavec	kalilnica	iz PD ŽR
7.	Klug Frančiška	9. 1. 1958	SS gimnazija	obrat. računov.	prva zaposlitev
8.	Kocić Sava	29. 4. 1950	NK delavec	topilnica	iz druge delovne organizacije
9.	Kozjek Antonija	15. 1. 1936	NK delavec	kalilnica	iz druge delovne organizacije
10.	Kotar Ludvik	19. 3. 1947	NK delavec	topilnica	iz druge delovne organizacije
11.	Kotnik Alojz III.	7. 6. 1948	NK delavec	čistilnica	iz druge delovne organizacije
12.	Kotnik Alojz IV.	30. 6. 1956	NK delavec	livarna	iz druge delovne organizacije
13.	Kralj Anton	13. 6. 1959	NK delavec	skladiščna operativa	prva zaposlitev
14.	Kraljić Stjepan	28. 11. 1950	NK delavec	čistilnica	iz druge delovne organizacije
15.	Makan Anton	1. 6. 1959	NK delavec	skladiščna operativa	prva zaposlitev
16.	Mlinar Borut	5. 7. 1952	SS str. tehnik	priprava dela tehn. služb	iz JLA
17.	Pintar Avgust	8. 9. 1958	NK delavec	špedicija	iz druge delovne organizacije
18.	Potočnik Zmagoslav	14. 12. 1951	PK ključ.	obrat pnevmat. strojev	ponovna zaposlitev v ŽR
19.	Razgoršek Silvo	5. 12. 1953	PK talilec	centralna delavnica	iz druge delovne organizacije
20.	Repnik Stanislav	1. 4. 1953	NK delavec	livarna	iz druge delovne organizacije
21.	Sonjak Metod	1. 7. 1956	KV str. ključavničar	obrat strojev in delov	iz poklicne šole
22.	Strmčnik Jožef	10. 1. 1956	NK delavec	valjarna	iz druge delovne organizacije
23.	Stiftar Dragica	26. 4. 1955	SS gimnazija	izvoz	prva zaposlitev
24.	Tandar Đuro	9. 3. 1956	NK delavec	valjarna	iz druge delovne organizacije
25.	Vinšek Drago	11. 10. 1954	NK delavec	valjarna	iz JLA
26.	Vodovnik Danilo	13. 10. 1951	SS strojni tehnik	prirava dela tehn. služb	iz druge delovne organizacije
27.	Volker Vladimir	27. 1. 1957	NK delavec	skladiščna operativa	prva zaposlitev
28.	Zagernik Marija	22. 1. 1958	NS	TOZD I.	prva zaposlitev
Odjavljeni delavci:					
1.	Hancman Branislav	27. 7. 1947	PK strugar	obrat strojev in delov	samovoljna zapustitev dela
2.	Hrastnik Franc	14. 6. 1951	NK delavec	topilnica	samovoljna zapustitev dela
3.	Jamer Roza	28. 8. 1926	NK delavec	kovačnica	potek pogodbe
4.	Jelerčić Rado, dipl. inž.	21. 4. 1927	VS dipl. inž. metalurgije	služba za razvoj	dana odpoved
5.	Krebs Marija	26. 8. 1950	SS ekonomski tehnik	obračun tehn. služb	dana odpoved
6.	Kokot Leopold	10. 11. 1934	VK strugar	obrat strojev in delov	dana odpoved
7.	Kotnik Vinko	26. 4. 1943	KV varilec	čistilec	samovoljna zapustitev dela
8.	Mozgan Štefan	21. 12. 1929	KV pilosek	strojni obrat	umrl
9.	Nišavić Alenka	27. 2. 1953	SS administrativni tehnik	prodaja I.	dana odpoved
10.	Oprešnik Marjan	5. 5. 1955	KV ključavničar	centralna delavnica	samovoljna zapustitev dela
11.	Pešičar Anton	24. 5. 1931	PK žerjavovodja	čistilnica	dana odpoved
12.	Petrović Martin	8. 7. 1956	KV ključavničar	valjarna	dana odpoved
13.	Povsođ Franc	3. 7. 1955	PK žarilec	kalilnica	poklicna rehabilitacija
14.	Razdevšek Anton	25. 7. 1949	PK ključavničar	obrat strojev in delov	samovoljna zapustitev dela
15.	Skrivarnik Bogomir	31. 10. 1953	KV klepar	centralna delavnica	samovoljna zapustitev dela
16.	Smrečnik Lenart	30. 8. 1958	NK delavec	skladiščna operativa	samovoljna zapustitev dela
17.	Verko Jože	3. 2. 1952	NK delavec	topilnica	dana odpoved
18.	Vinkl Edvard	23. 1. 1951	PK rezkalec	obrat pnevmatičnih strojev	dana odpoved
19.	Visinski Milan	20. 3. 1953	SS elektro tehnik š. t.	elektro obrat šibki tok	dana odpoved
20.	Višner Mirko	9. 10. 1947	NK delavec	čistilnica	dana odpoved
21.	Voda Jože	21. 5. 1956	KV top. o. p.	topilnica	izključen po sklepu DS TOZD I.

Izobrazba — kvalifikacija

Izobrazba — kvalifikacija

Sprejeti	1 PK talilec	1 SS elektro tehnik š. t.	1 PK ključavničar
1 VSS absolvent str.	1 NS	1 VK strugar	1 PK žarilec
1 SS strojni tehnik	17 NK delavcev	2 KV ključavničarja	1 PK rezkalec
1 SS gimnazija		1 KV varilec	1 PK strugar
1 KV električar	Odjavljeni	1 KV pilosek	5 NK delavcev
1 KV kmetovalec	1 VS dipl. inž. met.	1 KV topilec o. p.	
2 KV ključavničarja	1 SS ekonomski tehnik	1 PK žerjavovodja	
1 PK ključavničar	1 SS administrativni tehnik		

Ivan Šuler, valjarna pri naravnavanju gredic na stojalih se mu je ena prekotallila na desno roko ter mu poškodovala palec.

Miroljub Vasič, topilnica — pri odpenjanju objemke, s katero je pripeta elektroda, ga je ta stisnila za palec desne roke.

Peter Sedovšek, kemijski laboratorij — pri brušenju kvantometričnega vzorca se je strgal brusni papir, pri čemer si je obrusil prste na desni roki.

Avgust Fužir, kovačnica — pri prižiganju plamenskega gorilnika je prišlo do povratnega udara, pri tem pa ga je plamen opekel po desni roki.

Franc Rizmalič, valjarna — pri adjustiranju gredic se mu je ena skotalila na levo roko ter mu poškodovala palec.

Stanko Gošnjak, kovačnica — hotel je pokazati privezovalcu, kam naj odloži kovanec, pri

tem pa je zadel z roko v šipo ter si porezal podlaket.

Repašek Marjan, topilnica I — pri zalaganju VF peči je brizgnilo tekoče jeklo iz peči ter ga opeklo po očeh.

Anton Krevh, valjarna — pri pripenjanju zaboja na tovarnjaku mu je spodrsnilo ter si je pri padcu poškodoval rebra.

Mijo David, gradbeni remont — pri vstavljanju šamotne opeke v obok elektro obločne peči s pomočjo zidarskega kladiva se je udaril z njim in si poškodoval prstanec leve roke.

Peter Kopmajer, TRO Prevalje — pri prebodu skorje na solni kalilni peči mu je vroč curek kalilne soli brizgnil v obraz in po desni roki, tako da je dobil opekline.

Marjeta Zupanc, TRO Prevalje — pri zunanjem okroglinškem brušenju rezkarja je položila prst na rezkar, ki ji ga je obrusil.

Ni mu dovolj

Na nekem ameriškem vlaku je sedel črnc Židu nasproti in razgrnil židovski časopis.

»Oprostite,« je rekel Žid, »ali vam ni dovolj, da ste črnc?«

Bog

O bog, če bog obstaja, reši mojo dušo, če jo imam.

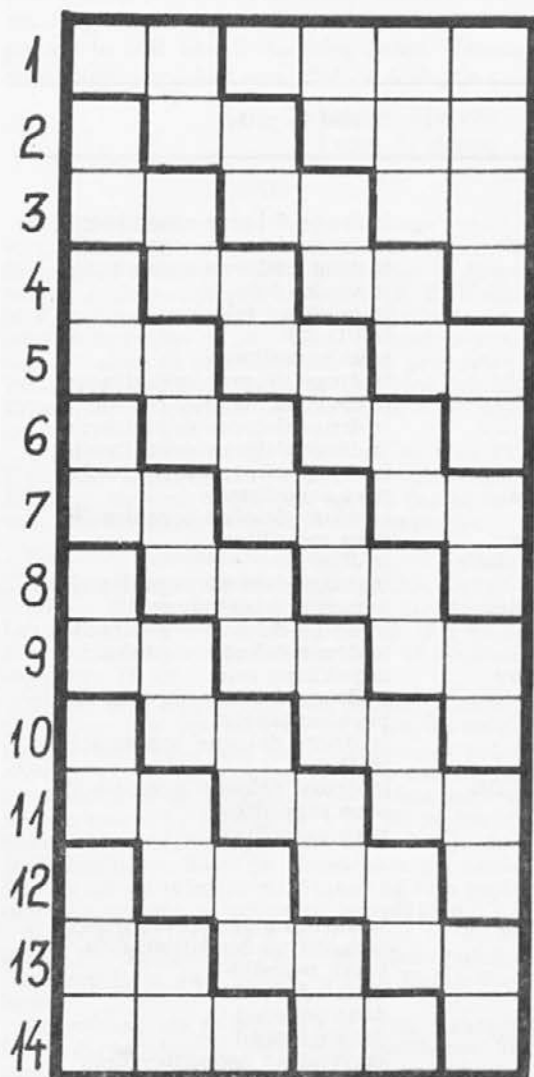
Rennan

Če bog ne bi obstajal, bi si ga bilo treba izmisliti.

Voltaire

Stopnice

Henri Bergson

1. muslimansko svetišče, manjše od džamije, 2. časovno razdobje, rok, določen čas, 3. cerkveni zbor, 4. bivši odbojkar ravnega Fužinarja in kapetan državne reprezentance (Adolf), 5. ime indijskih knjižnih dialektov, nastalih neposredno iz sanskerta ali obstoječih sočasno z njim (od časov Bude do l. 1000 n. š.), 6. pod, zložen iz trdih, hrastovih ali bukovih deščic, 7. letovišče južno od Opatije, 8. hrvatski revolucionar in narodni heroj (Rade 1911—1942), 9. naš družbenopolitični delavec, sodeloval v španski državljanski vojni in narodni heroj (Aleš), 10. pisec kronike, letopisec, 11. dvored, dvojna vrsta ljudi, ki stoje na obeh straneh ulice, da bi s tem počastili mimoidočega, 12. naš znani mednarodni šahovski mojster iz Zagreba (Mario), 13. nauk o splošnih zakonih in oblikah mišljenja, umoslovje, 14. mesto na vzhodu Sicilije.

ČRKE, KI »SEDIJO« NA STOPNICAH, TI DAJO SEDEM SLOVENSKIH PREDSTAVNIKOV SODOBNE KNJIŽEVNOSTI.

(MIV)

SLANA ABECEDA

Civilizacija je umetnost ustvariti več potreb kot sredstev za njihovo zadovoljevanje.

Davkarija — moderna ustanova za preganjanje kristjanov.

Flirt je umetnost objeti žensko, ne da bi ji prišli v roke.

Napredek je zamenjava starih skrbi za nove.

Ženske imajo dvoje orožij: kozmetiko in solze; dobro, da ju ne morejo uporabljati istočasno.

Ljubezen. Dekleta verjamejo v ljubezen ob prvem pogledu, moški ob prvi priloznosti.

O DRAMI

Drama raziskuje globoko stvarnost, ki nam je skrita s tančico.

Vsaka poezija izraža duševna stanja. Med temi stanji so tudi takšna, ki nastajajo posebno v dotiku človeka z drugimi ljudmi. To so najsilovitejša čustva. S tem da prihajajo ljudje v stik drug z drugim, izzivajo med seboj globoke privlačnosti in silovita odbijanja. Pride do popolnih prekinitev ravnotežja in naposled do tistega naelektrenja duše, ki se imenuje strast. Če bi človek pustil, da bi ga nosila njegova čustvena narava, če ne bi bilo ne družbenega ne moralnega zakona, bi se v življenju redno pojavljale eksplozije silovitih čustev. Vendar je koristno, da so te eksplozije ukročene. Nujno je, da človek živi v družbi in da se podreja nekim pravilom. In kar interes svetuje, to razum ukazuje: obstaja dolžnost, ki se ji moramo pokoriti.

Pod tem dvojnimi vplivom se je moral za človeštvo oblikovati površinski sloj čustev in idej, ki težijo k ohranitvi nesprejemljivosti, za katere bi želeli, da bi bile enotne za vse ljudi in ki dušijo (če ga že ne morejo popolnoma udušiti) notranji plamen posameznih strasti. Počasni napredek človeštva k zmeraj bolj mirnemu družbenemu življenju je ta sloj vedno bolj utrjeval, kakor je bilo tudi življenje našega planeta dolgotrajen napor prekriži žarečo in kipečo maso kovine s čvrsto, hladno skorjo. In če bi bila zemlja živo bitje, kakor bi to želela mitologija, bi morda hotela med mirnim počitkom sanjati o nenadnih eksplozijah, pri katerih bi v hipu dosegla tisto, kar je v njej najgloblje.

Drama nam daje zadovoljstvo te vrste. Pod mirnim meščanskim življenjem, ki sta nam ga dala družba in razum, drama vzbudi v nas nekaj, kar na srečo ne eksplozira, vendar občutimo notranjo napetost. Tako drama omogoča naravi, da se maščuje družbi. Enkrat gre naravnost proti cilju ter prinese z dna na površino strasti, ki bodo izzvale eksplozijo. Drugič gre

po ovinku, kakor to pogosto počne sodobna drama (s »sodobno« je mišljena drama do l. 1924, op. prev.) Včasih nam s sofisticirano spretnostjo odkriva notranja protislova družbe, drugič bo povečala tisto, kar je morda izumetničeno v družbenih zakonih, raztrgala ogrinjalo ter nam tako omogočila, da pridemo do dna. V obeh primerih pa opravlja isto nalogo, ki je v tem, da nam razkriva skriti del nas samih, ki bi mu lahko rekli tragični element naše osebnosti. Tak vtis imamo, kadar smo videli dobro dramo. Manj nas je zanimalo, kaj se je govorilo o drugih, kakor tisto, kar smo mogli spoznati o sebi, ves mali neurejeni svet nejasnih stvari, ki bi se bile lahko zgodile, pa se na srečo niso. Zdi se tudi, da so bili v nas izzvani neskončno davni atavistični spomini, tako globoki in tuji našemu sedanjemu življenju, da se nam je naše življenje na trenutke zdelo kot nekaj nerealnega in konvencionalnega, kar bomo morali začeti znova graditi.

Drama se je torej lotila iskanja globlje stvarnosti pod nadgradnjami koristnosti; torej ima enako nalogo kot druge umetnosti. Iz tega pa sledi, da je umetnost zmeraj usmerjena k individualnemu.

(Prev. M. K.)

Učite se iz tujih napak, ker ne boste imeli časa, da bi vse napake naredili sami. Pa še ceneje je.

»Recorder«

Vsi bi radi spremenili človeštvo, nihče pa sam sebe.

Tolstoj

Nikoli ne bom star. Za mene je starec vedno petnajst let starejši.

Bernard Barach

Slava vedno prinaša samoto. Uspeh, to je samota in hlad kot na severnem tečaju.

Vicki Baunn

Macesni

